V A T R A

FOAIE ROMANEASCĂ DE OPINIE ȘI INFORMAȚIE
(Impresso come manoscritto)

Nov.-Dec.1955
Nr 54

V,6

ROMA
Via C.Morin, 6

MOARTEA LUI IULIU MANIU

In sfârșit,la trei ani dela tragicul desnodământ,vătășeii Moscovei la București și-au făcut curaj să anunțe moartea,în temniță,a celui mai dârz apărător al românismului față de năvălitorul rus.Mort,Iuliu Maniu a mai făcut un ultim servici neamului său,asupra căruia trista veste a atras din nou atenția întregii lumi libere.Figura sa se înscrie de-acum în lungul șir al martirilor noștri,cari,luptând dârz pentru o soartă mai bună a neamului lor,au căzut fulgerați de aceleași forțe ale răului.

In fauna politicienilor români dintre cele două războaie,Iuliu Maniu a fost un izolat.Cum înțelegea el sensul adevăratei politici,ne-o spune însuș în audiența dela procesul Căpitanului: "D-l Codreanu,ca și mine,crede că pentru o viață sănătoasă națională și de stat este absolut necesară respectarea demnității naționale.D-l Codreanu crede,ca și mine,că ideia națională este factorul vital în propășirea unei națiuni.D-sa crede,ca și mine,că Statul cu toată puterea sa trebue să perfecteze calitățile fără seamăn ale poporului român,susținător de Stat,și să-i dea posibilitatea ca,punându-i-se la dispoziție mijloace materiale,culturale și sociale,să-și poată împlini misiunea,pe care o are în această parte a lumii.D-l Codreanu este de aceeași convingere cu mine,că,fără a respecta regulile de corectitudine în viața particulară și publică și fără a ține seamă de morala creștină,nu se poate asigura dăinuirea unei națiuni; și că părăsirea acestora ar însemna și pentru poporul nostru ceea ce a însemnat și pentru multe popoare din trecut: distrugere și pieire.Pentru aceasta suntem de acord în tendința de-a impune în viața particulară,socială și publică corectitudinea,onoarea și morala creștină,pe care astăzi,durere,atâți o calcă.Toate acestea au fost îndemnuri hotărîtoare pentru a face înțelegerea cu d-l Codreanu și-mi pare bine c'am făcut-o".

Cu astfel de idei,Corneliu Codreanu n'a rămas singur numai pentrucă a avut geniala intuiție de a creia școală,școala legionară,menită să formeze un adevărat"om nou",gata să lupte și să jertfească pentru apărarea sănătoaselor concepții.Iuliu Maniu însă,căruia nici vârsta nu i-ar fi mai dat răgazul să vadă rezultatele unei astfel de inițiative,care cere timp și răbdare,a rămas să lucreze cu oamenii vechi,așa cum se găseau.Așa a fost posibilă anomalia ca,în dosul mantiei albe a șefului partidului național-țărănesc,partizanii să-și facă de cap,cauzând cele mai scandaloase afaceri ale vremii,tip Skoda,Ferrochimica,șosele suedeze,etc.Iar când,pe chestiuni de morală și principii,a încercat să pună picioru'n prag,Maniu s'a pomenit aproape singur: până nici Vaida-Voevod nu s'a rușinat să'mbrace bufona uniformă a"Frontului"lui Carol Wolf,iar contingentul cel mai impresionant de lichele în slujba dictaturii regelui nebun l-a dat tot"democraticul"partid.

Iuliu Maniu,însă,personal s'a salvat.Intre cocoșații morali din jur,piscul caracterului său apărea tot mai sus,dar și mai singuratic.In cele mai răsunătoare strâmbătăți ale timpului său: procesul lui Codreanu și-al lui Antonescu,el a avut o splendidă atitudine românească,deși știa că riscă.Procesul său însuș se poate socoti cu adevărat,ca și celelalte două,procesul națiunii.

Prin moartea-i de martir,Maniu rămâne în amintirea poporului român o luminoasă figură de legendă,dintre acelea ce-i hrănesc viața seculară.Cu neamul și aspirațiile lui a fost în Transilvania,sub unguri; cu neamul și aspirațiile lui sub teroarea"democrației" și a dictaturii carliste din România Mare; cu neamul și aspirațiile lui,suferind împreună,sub bestiala ocupație rusească.Ca și Corneliu Codreanu,Iuliu Maniu "a preferat să moară în țară decât să trăiască în străinătate".

Maniu a murit plin de încredere în viitor: "O națiune înfometată de libertate -spusese el câtva timp înainte- oricât ar fi de crudă persecuția la care este supusă,va sfârși victorioasă,pentrucă Justiția și Dumnezeu sunt de partea sa".- Fie ca încrederea sa în triumful binelui,tăria și liniștea sa în fața suferinței,să ne călăuzească pașii în exil.-

MESAJUL CONDUCĂTORULUI.Ne-am născut dintr'un imens și strălucit triumf secular.Mărturie vie,nediscutabilă și neîndoioasă,este,și azi,și va fi deapururi,Columna lui Traian.De XX de veacuri ne aflăm neclintiți pe stâncile Carpaților,tot astfel după cum de XX de veacuri Traian stă neclintit săpat pe pietrele Romei.De atâta amar de vreme,și nu de mai puțin,privim din vârfurile Carpaților,cu mândrie și încredere,către orizonturile depărtate,tot astfel după cum,de tot atâta vreme,Traian privește dincolo de Roma,în amurgurile depărtate,opera sa.

Printr'o coincidență unică în istorie,destinul Creatorului și cel al operei sale,eterne,se contopesc,dela origină până azi,tot astfel după cum,anevoioasa dar triumfătoarea cale a Legionarilor săi se încheagă și se înalță,în jurul Columnei,îndrumându-se către apoteoză,ca un simbol sacru și nepieritor. Nici o furtună,nici o invazie,nici un cutremur,nici o ocupare păgânească,nici o lovitură,oricât de gravă și de nemeritată ar fi fost,nu au putut clinti pe Traian de pe columnă,pe care a fost înălțat de propria sa zidire. Nimic și nimeni nu a putut sgudui pe Romanii Daciei lui Traian.Nimic și nimeni nu îi va putea smulge dintr'însa. Mulți au trecut peste acest pământ,timp de 2000 de ani: am rămas pe loc. Tot astfel ca și Columna lui Traian,suntem tot acolo unde am fost și rămânem unde suntem.-

Generalul Antonescu(Roma,16 Nov.1940)

OM CREȘTE MARI,BUNICULE,ȘI-I VOM GONI DUȘMANII!

Ca Moș-Ajun cu sacul plin,le dă bătrânul sfaturi,
Le-aduce pilde din trecut de nu mai poți să-i saturi.
In jurul său,aprinși de dor,nepoții îl ascultă
Și picură din glasul lui dulceață atât de multă:
"A fost cândva,măi feți-frumoși,cândva când toți Românii,
"Pe-aceste plaiuri ce vedeți,odată au fost stăpânii.
"Atunci în suflete domnea regina Veselie
"Și mai aveam o țară jos,în mândra Thesalie.
"Imperiul putred bizantin cu-amestecata-i viță,
"L-a sguduit din temelii Valahul Niculiță.
"De legi străine n'a mai vrut s'asculte a lui ureche,
"Iar tronul său și-l-a'nălțat în Larissa străveche.
"In juru-i scut se strânseră toți celnicii de seamă
"Cu braț și suflet de oțel,neavând de nimeni teamă.
"A cutezat să-i domine și regele Eladei,
"Dar l-au făcut să tremure de frigurile spadei.
"O altă țară de Romani a fost pe vremi Epirul,
"Iară străbunii noștri atunci nu știau ce e birul.
"De braț valahic se'ngrozeau semințiile haine
"Și faima noastră de viteji s'a'ntins prin țări străine.
"In treacăt doar vă pomenesc de-al nostru mare Imperiu,
"De Petru,-Asan și Ioniț',trei trăsnete din ceriu...
"Păstorii noștri atunci n'au vrut să mai păzească mandra;
"De brațul lor s'a'nfiorat și Balduin de Flandra.
"Ca să se lepede de jug,au răsturnat pământul,
"Iar multe mii de Bizantini sorbitu-le-a mormântul.
"O altă țară ca'n povești a fost pe vremuri Dacia -
"Străbuna bravei Românii ce nu cunoaște pacea.
"Ce să mai spuie moșu'acu?.. Cam lungă e povestea..
"Veți ține minte,feți-frumoși,ceva din toate acestea?"-
Copiii iute dau din cap și-un"da" duios le scapă
Căci tot ce-a fost,a fost un vis - un curcubeu pe apă!
"Vedeți acolo'n depărtări un castru în ruine?
"Acolo odată poposeau cohortele latine..."
El caută prin buzunar cu palma-i să cuprindă:
Amnar cu iască,cremene,țigara să-și aprindă.
- "Zi basmul,moșule,-ascultăm..",îl roagă copilașii...
Iar el oftează din adânc: "Ne cotropiră lașii!"
Cu lacrimi și cu scrâșnete tăios răspund sărmanii:
"Vom crește mari,bunicule,și-i vom goni dușmanii!"(Gh.Perdichi)

&&, Vocea libertății grecești din Nov.scrie"Ceva despre minoritățile din România".- Ce-ar fi dacă,în numerele următoare,ar scrie"Ceva despre minoritățile din Grecia"?...

Urăm cititorilor noștri sărbători fericite! La mulți ani!

UN ROMAN CU-ADEVĂRAT MARE

Călătorul străin putuse să vadă încă din 1869 o capelă de scânduri în marginea Vidinului.Un popă de departe,răsărit între oamenii din Stancotârn cu vreo trei ani înainte,o așezase acolo.El ar fi vrut s'o strecoare chiar în cetate,consfințind-o prin aceasta,sau înfigând-o,cel puțin,înăuntru,ca să fie găsită mai târziu,biserică a țării recunoscută și cu aceleași drepturi ca ale celorlalte.Dar Turcii nu îngăduiau clădiri de rugăciune creștinilor în cuprinsul zidurilor.Kanitz,atunci,nu i-a dat nicio însemnătate.Popa nu-l privea și nici n'a căutat să-i afle numele.Rândurile care povestesc faptul,și cele dintâi în cartea lui amintind pe Români,sunt aproape obiective,cu toate că au fost redactate mai târziu,când știa mai multe și avusese poate și amestec în această treabă:

.."Acum în urmă Vidinul a mai căpătat și o bisericuță catolică provizorie,prin silințele unui misionar trimis de episcopul valah unit dela Oradea Mare.Ea e închegată foarte sărăcăcios din scânduri și aduce mult a hambar de lemn.Numai decat alături se găsește o piatră de închinare,cu o coroană de fier deasupra și cu următoarea inscripție: .."Această sfântă cruce a dăruit-o întru mărirea lui Dumnezeu comunității romane greco-catolice din Vidin 1869".Pentru o clădire de biserică definitivă și mai potrivită scopului,împăratul Franț Iosif a dăruit o sumă însemnată.Eu nu cred în viitorul bisericii catolice pe pământ bulgar,ci mi se pare că și cu ridicarea acestei clădiri au să se ivească mari greutăți".(Donau-Bulgarien,1875,vol.I,pag.239).-

Mai târziu însă el a descoperit și pe popa misionar și întreprinderea lui.Era în vara lui 1871.Se găsea iară la Vidin.Ședea la un prieten vechiu,consulul austro-ungar.Acesta îi povestea de necazurile pe care i le aducea acel vântură-țară.Îngrijați de întâile izbânzi ale propagandei,preoții bulgari se ridicau deacurmezișul.Vlădica din Vidin,viitorul exarh,supărat că popa nu era îndepărtat în urma intervențiilor lui,de autoritatea chezaro-crăiască locală,nu mai vizita pe consul.Turcii,întețiți de unul și de altul,nu-l mai priveau cu aceiași ochi buni: "din pricini strategice" nu-i dăduseră voe să clădească,lângă zidul de afară,pe locul anume cumpărat în marginea Kumbairului,biserică statornică.Sprijinul bănesc venit de peste graniță încetase și datoriile neplătite stârneau nemulțumiri și bănueli.Omul nu cruța deloc pe consul,nici pentru aceste nevoi,nici pentru altele mai grele ale comunității.

Kanitz nu înțelege de ce Austria,care are altă politică,să se pue rău cu Bulgarii și nici de ce să cheltuiască pentru scopuri pierdute și nu pentru întărirea ei comercială în acea deschisă piață dunăreană.Iar toate acestea,de hatârul cui? Al unui netesălat,care scrie proclamații,unde amintește Valahilor vidineni de nobila origine latină,de frații lor din principatul vecin,și nu de ceilalți,mult mai înaintați,din Ungaria,și de sprijinul lui Napoleon; al unui necioplit,care nu știe altă limbă decât a lui deacasă și trebue să stea de vorbă,prin tălmaci,nu numai cu Turcii și Bulgarii,dar cu însuș consulul; și al unui certat cu legile,pentrucă băiatul lui,și cel mai bun ajutor,dascăl al copiilor de nou uniți,stătuse în temniță pentru moarte de om. Sub toate aceste vini,deosebite cu ochi austriaci,noi știm astăzi și vom arăta mai departe,că mai era una,care nu putea să scape ochilor prietenului.Și iată cum iese zugrăvit popa în galeria aventurierilor cetății:

"Câteva din aceste tipuri le-am și amintit în întâiul volum; alții se cuvine să fie smulși uitării în aceste pagini,pentru că lor le-au căzut desăvârșire,ca actori în marele joc de uneltiri dela Dunărea-de-jos,cu desăvârșire minunate roluri.Așa se plimba,de pildă,pe subt balconul iubitei mele gazde,popa valah Draxin din Transilvania.Ce căuta vrednicul vlăstar daco-latin și preot romano-unit în Vidinul strict bulgaro-ortodox? Să vedem,și oricât de necrezut sună,nu rămâne mai puțin adevărat ceeace am auzit dintr'un izvor informat.Se știe că încă de multă vreme politica de Stat maghiară luptă cu putere în Banat și Transilvania împotriva acelei propagande care năzuește la unirea tuturor Romanilor într'un mare Imperiu Daco-roman.Zisul popă Draxin se silea dela 1869,nu din proprie pornire,ci sub egida oficială a de curând răposatului episcop unit de Oradea Mare,Pop Szilagyi,să atragă pe Valahii așezați între Dunăre și Timoc,în șivoiul mișcării naționale mari românești".(Donau-Bulgarien,1877,II,4-5).-

Ceeace era prilej de ocară pentru marele călător,n'are poate de ce să fie unul și pentru noi.Dragsin,preotul bănățean,făcut numai din voia sa misionar drumeț,sparge cadrul prea strâmt în care încearcă să-l închidă cu încuetori de ironie și de milă,Kanitz.Prea se simte că,în ce ne privește,acesta se născuse la Budapesta. Astăzi truda lui pe acele locuri și în viață are pentru noi alt înțeles.Un slab chenar de lumină se arcuește peste această viață față,plecată dintr'un sat din Torontal ca să sufere și

să birue pe căile Domnului. In istoria Românilor vidineni, atât de săracă,
epizodul Dragsin e unul din cele mari și ușor putea să fie o răspântie,
în a noastră, a tuturor, destul de lipsită de misionari, o pagină aprigă iar
rară. Pentru toate aceste cuvinte, am crezut că nu e de prisos o oprire și
cât mai multe documente, asupra lui. Oprirea va fi un popas pe înălțime, cu
unde câmpul pe care ne-am hotărît să-l străbatem se va desluși mai limpe- de
de și -dar neașteptat- un suflet adânc și cu multe valuri se va înălța
înaintea noastră, ca o troiță cu streașină de argint, pe un loc de înfrân-
geri și de rugăciune.

Samoil Dragsin a venit pe lume în anul dela Cristos 1822, într'un sat
din Banat, Petrovăsela. Azi trag pe-acolo vaporașe cu pavilion Sârbo-Croato-
Sloven. Despre cei dintâi patruzeci de ani ai lui nu știm nimic. Bătrânii,
cari și-l mai aduc aminte, spun că până atunci ar fi negustorit. Un atestat
al primăriei, din vremea când era să fie hirotonit preot, îl arată "agronom
și servitor al bisericii, care mult s'a ostenit spre înaintarea și
cultivarea locului natal". Așa îl descoper și faptele de mai târziu: om
trecut prin multe, întreprinzător, hotărît, dârz și, pe deasupra, cu un sâmbu-
re din acel jar care face pe apostoli și care l-a învăpăiat deodată în pra-
gul bătrâneței. La 5 Iunie 1863, împreună cu fiul său Petru alias Pavel, și
cu fata sa vergură Theodora alias Ephrosina, a primit credința greco-cato-
lică și a fost trecut monah al mânăstirii Sfântu' Sava de lângă Ierusalim.
Cu acest pas el se desface din vreme și dintre semeni și intră în istorie.
Cu acelaș pas își începe și calea durerii.
Anul viitor îl aflăm călător pe la Roma, "D.Samuil Draxin Monachus
Dioeces Logosole in Austria peregrinus", ca să se pocăiască și să vadă fața
Sfântului Părinte. Pe toamnă e la Ierusalim, de unde ni s'a păstrat această
ciudată adeverință, în care spusele întocmai ale smeritului oaspe îndepăr-
tat au pătruns cu asprimea lor valahă în armătura senină latinească: "mo-
nachum Samuelem Draxin de Sancto Petro Vaxilla Calugaro Monastorii Santu-
lui Sava Valea Plângerei se tiene de Diecesa Logosului Jerusalem feliciter
pervenisse". In primăvara lui 1865 e îndărăt la Lugoj, unde-și reînoește vo-
turile monastice ale chipului celui mic al îngerilor. De-acolo îi pierdem
urma. Când îl regăsim e între Românii vidineni, în sat la Stanotârn.
O corespondență bogată cu Oradea Mare, Blajul și Bucureștii, începută
în 1867 și încheiată la 1882, luminează de-acum viața lui. Scrisoare cu scri-
soare gândul minunat, care putea să dea un cuprins sufletesc de luptă și să
aducă scăparea unui crâmpeiu de neam rupt de ale sale, se înfiripează și
urcă, pentrucă treptat, lovit de pretutindeni, să se întunece și să cadă. Cu
gândul lui s'a frânt și Dragsin. Piere ca o mână de pulbere, răsucită de un
ultim vârtej pe drumurile Ierusalimului și aurită scurt de sfințenia unui
hagialâc de mucenicie și desnădejde.

Cum a ajuns în Stanotârn nu ni s'a păstrat mărturie. Dar de acel sat
de baltă, în care Dunărea când crește dă năvală din toate părțile, îneacă
fânețele, umple zămnicele și face din oboare așezări de crapi și de somni,
s'a legat soarta și a propovăduitorului și a seminței aruncate de el. Acolo
i-a fost întâiu ascultat cuvântul și acolo s'a păstrat mai îndelung. In
Kumbair a locuit și s'a svârcolit Dragsin ani. In el a ridicat bisericuța
și a slujit, a avut școală de copii și de oameni mai răsăriți. Câte un moșne-
gel cu ochi albaștri, paznic sub cocoașă al vreunei vechi biserici din Vi-
din, ca un cocostârc sur de clopotniță, îl știe încă. Ce-a pus la cale nu mai
încălzește însă pe nimeni. Cu Stanotârnul e altminteri. Cele mai mândre case,
cu comarnic și cu prispe colorate pe sus, sunt ale "catolicilor". Poate că nu-
mele li s'a dat ca ocară. Biserica lor e acum tot cea obștească. Dar cu to-
ții își aduc aminte și nu se rușinează de trecut.
Aci se strecurase un ardelean sau bănățean, cu nume Romùz. Subt el tre-
bue să se fi ascuns un Remus sau Romulus oarecare, latinizant. Era și acesta
o mică pânză purtată încoace de valul Dragsin. Alții vor fi venit sau ar mai
fi venit, solie bună și stâlpi de întărire la margini. Norocul însă a vrut să
încurce aceste drumuri și să spulbere pe cei ce le apucaseră. Iată pătimi-
rea lui Romuz, povestită chiar de nepoata lui. Era un om cu știință de car-
te și cu haină neagră. Invăța copiii oamenilor. Aceștia s'au gândit să lege
pe pribeag de sat și l-au însurat cu o fată de ciorbagiu. Prunci s'au năs-
cut din această unire. In răstimp, frământările, ale căror unde porneau dela
Vidin, sporeau. O parte din săteni se trăgeau înapoi, în adăposturile vechei
credințe. Alții se țineau tot mai strâns de Unire. Cioonirile nu mai conte-
neau. Atunci i-a murit învățătorului un copil. După ce l-au plâns și l-au
așezat în lemnul lui, părinții cu rude vecini și prieteni, au plecat spre

grobiște. Alaiul s'a mișcat încet pe ulița mare, a cotit pe după grădini și
s'a îndreptat spre biserică. Dar la întâia răspântie o ceată de pravoslav-
nici le-a ieșit înainte și le-a cerut să se întoarcă. De ce? Pentrucă tru-
șorul răposat nu fusese botezat după lege și n'avea ce să caute în pământ
sfințit. Alaiul s'a îngrămădit, s'a umflat într'un loc, zgomotos, bărbații au
dat în fața și au încercat deodată să-și rupă trecere. Atunci ceilalți au
ridicat ciobărneacele! Și a fost o învălmășeală, cu capete sparte și oase
zdrobite, din care mortul abia a putut fi scăpat și dus repede acasă. Acolo
i-au săpat pe seară o groapă în dosul casei și i-au dat o odihnă pe care
tată-său n'a mai putut-o avea. Curând a fost silit să se ridice și să se
mute către de unde venise. Și-a luat cu el și casa, femee și copii, dar cu-
rând femeia s'a întors. De locurile străine pe care le colindase nu știa să
spună multe. Intrebată de ce n'a rămas, se văeta că nu putuse să se mai rab-
de într'o țară unde mămăliga se fierbe în oală.- Un bastion de colț din
cetatea Unirii se dărâmase. Nu l-a mai ridicat nimeni niciodată. Sfărâmătu-
rile lui le mai petrec prin mâini oamenii mirați de azi și le arată, fără
înțelegere, trecătorului.

Ceeace a început între Românii vidineni Dragsin era, cum se vede, cu
destulă toomeală și rădăcini. El găsise aici câteva zeci de mii de oameni,
fără alt sprijin pentru sufletul lor decât limba și credința, și fără că-
petenii. Cei câțiva preoți erau cu totul umili și nepregătiți pentru o sar-
cină mai luminată. Stăpânirea era străină și păgână, străin și răznit, pămân-
tul, străini și dușmănoși, locuitorii de baștină. Ivirea lui acolo trebue să
fi fost privită ca o sărbătoare fără pereche. El era Legătura, Trimisul, Cu-
vântul. Nici astăzi nu e altfel. Eram așa de înconjurați și de doriți că ne
vedeam adeseori siliți, tocmai ca să nu le facem zadarnice neajunsuri, să ne
ferim și să ne închidem. Iar Dragsin n'avea nici de cum aceleași temeri și
era și o ființă binecuvântată. Vorba lui trezea iubire, cererea lui, ascult-
re, focul lui, flacără. Atâta lume, atunci și mai târziu, în acele locuri sau
aiurea, săracă cu duhul sau cărturară și obosită de civilizație, a suferit
acelaș farmec. Așa se și lămurește cum el, un biet om, cu scrierea lui tremu-
rată chirilică, de școală veche și puțină, a izbutit să urnească atâtea in-
terese, să creeze o înfricoșată problemă și să adune asupră-i atâta luare
aminte, binevoitoare sau împotrivă. Nu mult a lipsit ca să izbutească. El nu
se știa însă cât este de singur, și câte puteri, în această bătăioasă singu-
rătate, stârnise spre distrugere, ale duhului și pământului, datini și învâr-
șunări de veacuri, meschinării și deșertăciuni de-o clipă, sau bănuelile Ru-
siei și neîncrederea Austro-Ungariei. Ele l-au săpat nebăgat de seamă și
l-au prăbușit, când se credea mai tare, pornindu-l pe apele uitării și ale
morții.
Ce mirare atunci că poate în mintea lui se născuse într'adevăr gân-
dul de care mai târziu îl învinovățeau cu viclenie dușmanii, al unui rost
mai de seamă și mai statornic între acești oameni? El n'o făcuse doar îna-
inte să-și împletească deapururi soarta lui cu a lor și n'a fost abătut
sau grăbit nici cu un bob de nisip dela porunca lucrului în sine. Alexandru
Dobra, episcopul Lugojului, răspundea mitropolitului Ioan Vancea, la îndemnul
acestuia să strângă bani pentru clădirea unei biserici la Vidin, că Samuil
Dragsin carele mai înainte în dieceza lui a trecut la Sfânta Unire, apoi a
apostat, îmblând pre la Blaj și Urbea Mare, unde s'a sânțit de preot, a venit
iar pre acolo, cu brâu roșu. Iar Episcopul catolic din București îl învinuia
că, întors dintr'o călătorie dela Viena, citea poporului scrisori mincinoa-
se prin care cardinalul cap al congregației de propagandă l-ar fi așezat
vicar apostolic sau ceva asemănător peste tot pământul acela ("populo os-
tendit et legit falsas litteras.. quibus instituebatur vicarius apostoli-
cus, vel nescio quid alius, per totam illam provinciam"). Popa Dragsin n'a
rămas dator acestor înalți pârâși. In scrisorile, pe care era prea neinde-
mânatec în purtarea condeiului ca să le scrie însuși ci le dicta, el a dove-
dit, fără putință de răsturnare, în graiul lui tăios, colorat și pătimaș, ce
alte pricini decât iubirea adevărului slobozea peste el asemenea taină.
A nimerit în Stanotârn prin 1865. Intr'un memoriu al lor din 1872, prin
care-l cereau îndărăt, curând după ce fusese îndepărtat, Românii vidineni
scriau că "sunt vreo șase sau șapte ani de când ne-au venit în aceste părți
răsăritene, în Statul Otoman, în județul Vidinului, un preot călugăr care ne
spunea nouă tainic că este misionar și rumân unit, anume părintele Samuil
Dragsin". De la început îl întâlnim împreună cu băiatul lui, Petru. Impreună
sunt și peste șaisprezece ani, când unul, cel mai tânăr, coboară în pământ,
iar celălalt așteaptă un cuvânt la malul mării, ca să plece pe drumuri ne-

întoarse.Pentru noi,el aşteaptă mereu,mânios,şi după atâţia ani,înaintea
aceloraşi ape,cuvântul de dezlegare.

A fost bine primit.Oamenii erau evlavioşi şi orice faţă bisericească
le deschidea inima.Aceasta,spre deosebire de ale lor,le vorbea răspicat
despre o obârşie strălucită,despre legătura cu Roma,despre înrudirea cu
Franţa şi cu principatul vecin,de unde cei mai mulţi descălecaseră,şi care
era ţara Românilor.Le vorbea despre putinţa să fie supuşi uneia din acele
puteri,Franţei,de pildă,şi să aibă dela ea şcoli,biserici şi orice ocroti-
re,Franţei,care stătea în toate primejdiile şi alături de fraţii lor de
dincolo de Dunăre.Duşmanii lor nu erau Turcii,ci Bulgarii,Ruşii şi Grecii.
Biserica lor nu era a lor,ci a acestora.Ei le tăgăduiau orice drept pe a-
ceste locuri şi limba lor în altar,şi voiau să-i sărăcească şi să-i înghi-
tă.Poarta de scăpare le-o deschidea tot maica Roma.Ea îmbrăţişase de mai
bine de o sută cincizeci de ani şi pe alţi Români aflaţi în marginea pier-
zării.Biserica acestora se unise cu Biserica Papei,care era a celor mai
luminate şi consângene popoare,şi nu le schimbase nimic din limbă,din obi-
ceiuri,din port.El eraxx călugăr al acelei Biserici,numite pentru aceasta
unită,şi afară de cele patru puncte nu ştia să se deosebească prin altceva
de orice creştin român.Il văd,vorbeşte ca ei,are portul şi barba lungă a
popilor lor,îşi face cruoea aşa,aşijderea,zice Tatăl nostru,uite,la fel.
Vlădica român unit,dela Lugoj,l-a primit în cinul monahicesc,şi Vlădica al
Vlădicilor,Mitropolit Preaosfinţit,păstoreşte în odăjdii şi cârjă de aur,
în cetatea împărătească a Blajului.De-acolo le pot veni şi lor,părăsiţi
cum sunt,bieţi plugari fără altă ureche să-i asculte,mântuire şi foloase.

Din asemenea şi alte lămuriri şi îndemnuri a ieşit memoriul neaştep-
tat cu care a intrat în Blaj într'o zi de vară din 1867 călugărul bănăţean.
Mult se vor fi minunat şi-l vor fi întors pe toate părţile cuvioşii şi în-
văţaţii canonici.El aducea veste de Români necunoscuţi şi de o tainică do-
rinţă.Omul acesta mic de stat,focos,umblat,isteţ,care-i sfredelea cu ochii
lui neastâmpăraţi,putea multe.El arăta lucrurile ca şi făcute.Dar Mitropo-
litul era bolnav la băi,la Vâlcele.Trimisul hotărî să plece cu hârtia nu-
maideoât acolo.Până atunci cerea să i se primească din nou mărturisirea de
credinţă greco-catolică,de care împrejurările slabe ale bisericii lugojene
şi duşmanii locali,îl desfăcuseră; ceeace,după o examinare pe larg despre
cele ce se ţin de ea şi anumit despre cele patru puncte,i s'a şi împlinit,
spre laudă.

Dragsin s'a repezit până la Vâlcele,dar n'a putut să facă mare ispra-
vă -Mitropolitul era prea şubred- şi s'a întors la Vidin.De aci a pornit
peste două luni cu alt memoriu,mai limpede şi mai grăbitor decât întâiul,
iscălit ca şi el de preoţii şi fruntaşii a două sate,Stanotârn şi Coşava.
Dela Blaj,unde deocamdată nu mai era mult de făcut,s'a dus la Bucureşti şi
Nicopol,de unde a plecat cu o înaltă bună voinţă câştigată,şi cu certifi-
catul episcopului Ant.Jos.Pluym,care"declare que le vénérable moine Samuel
Draxinu et son fils Pierre(!) sont sujets autrichiens et catholiques du
rite roumain; des personnes très honnêtes et qui ne s'occupent que de l'in-
struction de la jeunesse et de ce qui regarde la religion catholique".Vidi-
nul făcea parte din dieceza acestuia şi cei dela Blaj îl vor fi îndreptat
aici.Apoi s'a înfăţişat paşei Midhat şi consulului austroungar din cetatea
dunăreană,Schulz,cari i-au făgăduit tot sprijinul.Li s'ar putea zice aces-
tor alergări,mijlociri şi biruinţe faza diplomatică pregătitoare,după faza
de pipăire şi de propagandă locală,a Unirii.Firele ei erau cum nu se poate
mai meşteşugit urzite şi se înmănunchează toate în mâinile călugărului,ca-
re luase marea hotărîre şi lucra de-acuma strâns.

La 13 Martie 1868,"Draxin Samuilescu,călugăr laic din Bulgaria,se roa-
gă să fie primit în cinul călugărilor Baseliţi din Mânăstirea Blajului".La
cererea lui alipise hârtiile de pelerin la Roma şi hagiu la Ierusalim,cer-
tificatul lui Pluym,adeverinţa de trecere la Unire în două rânduri,la Lu-
goj şi Blaj,şi atestatul de bună faimă al satului de naştere.Consistoriul
îl primeşte,dar,fiind Mitropolia vacantă în urma morţii lui Şuluţiu,îl tri-
mete pentru hirotonire,dacă acesta îl va găsi vrednic,episcopului de Oradea
Mare,Dr.Iosif Papp Szilagyi.La 30 Martie Dragsin e om al bisericii şi adu-
ce cu mâna lui la Blaj raportul episcopului,Aprilie în 7,când capătă şi un
ajutor de drum de 50 de florini.De-aici porneşte ca preot la Bulgari,cerut
dela Roma şi dela Bucureşti.Misionariatul lui luase fiinţă.

Acasă pune la cale trecerea satelor la Unire.După Stanotârn şi Kumba-
ir,vin parte din Coşava şi Isăn.Noii credincioşi se numără cu miile.Dar în
acelaş timp se ivesc şi piedicile.Biserica bulgară prinde de veste şi lup-
tă,pe deoparte să dărâme pe preot,iar pe de alta,să ispitească sau să în-

spăimânte pe credincioşi.Bulgarii încercaseră şi ei,cu câtiva ani înainte,
şi tot mai mult din pricini politice,să se unească cu Roma.Apostolul Ru-
siei îi oprise.Acum erezia dela care fuseseră întorşi,ca şi întrezărirea
unei primejdii naţionale în acest unghiu,îi făceau mai crânceni şi necru-
ţători decât sunt de obiceiu. Dragsin,"în mijlocul a multor lupi sălbatici",
îşi ţine aproape neofiţii.Aleargă neostenit în toate părţile.Iar scrisori-
le lui încep să colinde pe la toate locurile sus puse de unde putea veni,
se cuvenea să i se trimeată şi i se făgăduise ajutor.Vina căderii lui e că
la atâta râvnă s'a răspuns întâiu slab,şi apoi deadreptul cu silă sau duş-
mănie.Misionarul nu făcea parte din datinele noastre.Intâiul,care s'a cre-
iat singur,mic pentru cei mici,ne-a speriat.Nu l-am înţeles.Ne-am întors
capul dela el.

Episcopul hirotonisitor e rugat să stărue la Viena ca bunul consul
Schulz să nu fie mutat în Egipt,cum acesta pesemne îi destăinuise că e pri-
mejdie; să mijlocească şi deadreptul către ministrul Franţei la Constanti-
nopol,pentrucă scrisoarea dată către consulul francez din Vidin n'ajunge,
ca ţara lui să ia subt ocrotire pe Românii uniţi din Bulgaria,osebit de
ceilalţi catolici,cari sunt sub protecţia Austriei; să ceară pedepsirea
unor locuitori bulgari cari terorizează pe Românii dornici să treacă la
Unire.Lui i se plânge apoi de puţinul ajutor pe care îl găseşte la Episco-
pul catolic din Bucureşti,căruia de geaba i-a scris să ceară dela Oradea
un canonic"cu părul netăiat şi cu barbă şi mustăţi mari,căci preoţilor
aşa le place",şi să vie la Vidin,unde n'are ce căuta singur,"că nu ştie
bătăr o vorbă româneşte,şi dacă îl vor vedea Românii că nu poate vor-
bi româneşte,alta nu vor zice ci vor gândi că le schimbăm ritul şi atunci
ne vor fi ostenelile zadarnice".Şi tot pe el îl roagă să-i dea povaţă cum
ar face să zidească o biserică Românilor din Vidin.La toate aceste rugă-
minţi şi cereri,Szilagyi prevăzătorul,cu toate că a făcut unele interven-
ţii,despre care numai noi din arhivă ştim,n'a răspuns nimic.

Misionarul vrea însă cu orice preţ biserica lui în Vidin.Ii trebuia
un locaş unde să slujească şi un adăpost sufletesc pentru uniţii scoşi din
biserica lor de Bulgari.Şi pleacă în vara 1868 la Viena,cu recomandări de
la Consul către Miniştri şi înalţi demnitari.Erau încă prieteni.O scrisoa-
re lungă,inimoasă şi plină de încredere a vicerectorului din seminarul
greco-catolic central,dr.Grigoriu Silaşi,către Mitropolitul Blajului,ne-a
păstrat dovada şi a acelei vrăji pe care o răspândea în jurul lui,Dragsin,
şi a îndrăsnelii cu care acesta a bătut la toate porţile în Capitala Impă-
răţiei.S'a întors de acolo prin Pesta,Blaj şi Gherla,cu galbenii trebuitori
cumpărării unei grădini unde să ridice biserica,şi cu mari făgăduieli.Până
în toamna viitoare,capela,din scânduri deocamdată,era ridicată,o cruce
falnică de piatră cu o inscripţie cât un hrisov de domnie,înfiptă alături,
şi şcoala,deschisă.Cea mai grea treabă fusese săvârşită,o culme ajunsă,te-
meliile Unirii puse.Mucenicia era alături.

Episcopia catolică din Bucureşti nu era mulţumită cu Dragsin.Această
nemulţumire s'a arătat întâiu în oprirea salariului.Omul se vaetă,dovedeş-
te în ce încurcături e pus,cum preoţii nou câştigaţi sunt lăsaţi în vânt,
el însuş umilit şi înglodat în datorii.Poate că ajunseseră până acolo
ştiri despre plângerile misionarului la Viena şi Blaj,sau despre încerca-
rea lui să se desfacă de jurisdicţia Nicopolei şi să treacă sub Mitropo-
lia ardeleană.

Dragsin scrie Mitropolitului în 1871 cum n'are sprijin în alergarea
lui de zi şi de noapte,cu primejdia chiar a vieţii,pentru mântuirea neamu-
lui şi lăţirea credinţei; "dar servul care a purtat greutatea sarcinei şi
a suferit zăduful zilei semănând şi secerând în holda Domnului său,apoi cu
durere ar fi ca seara să nu-şi primească dinarul".Dinarul acesta nu era
numai cel bătut cu chipul Chezarului,ci din ce în ce mai mult,în tot înte-
lesul lui evanghelic.Peste rodul ostenelilor lui Dragsin osânda se rostise.
Venirea noului episcop catolic la Vidin strică mai mult lucrurile.Con-
sulul se depărtează şi el de misionar şi e câştigat la punctul de vedere
al celuilalt.Legăturile cu legaţia franceză nu puteau rămâne multă vreme
ascunse.Pusese negru pe alb numele lui Napoleon în scrisori pastorale.Iar
Franţa se găsea după iarna grozavă a lui 1870.Călători cu trecere,cum era
Kanitz,arătau,puşi în cunoştinţă de apucăturile lui Dragsin,cât de primej-
dioase puteau ajunge ele pentru monarhie.Turcii,înşişi sunt întărâtaţi de
frământările vidinene.Mitropolia din Blaj e covârşită de pretutindeni,atât
dela Bucureşti cât mai ales dela Viena şi Pesta,dela Ministerul de Culte
şi Externe,cu cereri de rechemare.

Ca şi cum ar fi simţit cercul de duşmănie care se închidea în juru-i,

Dragsin,sărind peste așezările românești vidinene,aduce deodată 10.000(!) de noi credincioși în sânul bisericii unite,ce rândul acesta dintr'un ținut unde supravegherea dușmanilor trebuia să fie mai mică,al Cibru-Palancei și Rașovei.Duios pune el înainte pe cei 15.000 de fii duhovnicești ei-și cere,tare pe oastea lor,drepturile.Acum e tot pe drumuri,"Semper in itineribus erat",îl părăsc Blajului Bucureștii.Iar Dragsin descopere Mitropoliei cum"spune Măria Sa că este Episcop latin,dar nu este de ritul grec și pentru aceea nu vrea ca să-mi plătească,dar eu nu mă pot latiniza, pre mine și pre acel popor de 15.000 de suflete,ca să-mi pot câștiga leafa,pe care mi-a oprit-o Măria Sa".Tot atunci Petru,fiul său,la o Inviere, când era obiceiul ieșind din biserică să se tragă cu puștile de bucurie, lovește pe cineva,care moare.Răuvoitorii spun că dinadins și că ar fi fost la mijloc o femee.Invățătorul e băgat în temniță de Turci.Tatăl ține piept, leește,tuturor.

El își cunoaște bine dușmanii.Memoriul semnat de 213 inși,din toate satele vidinene și rașovene pe unde trecuse,care ~~xxxx~~ cerea îndărăt pe Dragsin și trebue să fi fost inspirat,dacă nu chiar redactat de el,zice într'un loc: "Prea bine cunoaștem că ridicarea cuviosului nostru părinte au fost numai dela aceste două persoane,adecă din partea Consulului și a Episcopului latin".Pentru menținerea mai departe în Vidin a lui Schulz poate că nu puțin contribuise pe vremuri și cuvântul urgisitului de acum. Dar zilele prieteniei trecuseră. Și aiurea,zice acelaș memoriu,intrând mai adânc în împrejurările locale și desvăluind alte socoteli sau greșeli grele:

"Măcar că suntem noi așa de proști și neânvățați,totuș cunoaștem că este ceva la mijloc din minciunile Consulului nemțesc din Vidin la ridicarea bunului nostru Părinte,pentrucă noi știm și putem adeveri și mărturisi cum că Consulul mai de multe ori au batjocorit caracterul Părintelui și își făcea râs de religia noastră unită,pentrucă zicea că legea unită este numai o minciună și că nu suntem catolici și că numai cu ritul latin sunt catolici.Și vă arătăm una mai pe scurt pentru încrederea Măriei Voastre: cum că anul trecut au venit un Italian din Calafat ca să-i boteze părintele un copil în Vidin.Și au întrebat pe secretarul Consulului nemțesc, că unde șade părintele,ca să-i boteze copilul.Dar secretarul așa-i dete răspuns Italianului,cum că Părintele nostru nu este catolic ci să se ducă la Craiova că acolo este popă catolic.Și auzind omul așa,s'au întors cu copilul nebotezat înapoi la Rumânia,unde din întâmplare am fost și noi de față.Iată vedeți contra Consulului nemțesc.

Incă vă mai descoperim și alta,cum că astă toamnă au trecut doi ani de când au venit Episcopul latin Paul din București la noi și au slujit în biserica care au făcut-o părintele nostru în Vidin,și după slujbă ne-au ținut nouă cuvânt de învățătură,unde eram patru-cinci sute de bărbați adunați afară,de femei și copii,unde au fost și Consulul de față.Ne spunea cu asprime ca să nu mai ținem praznicele care le-am pomenit dela Părinții noștri,adecă pe cuvioasa Paraschiva,pe Sfântul Dimitrie și pe Sfântul Gheorghe,că acelea nu sunt praznice catolice,ci sunt ale Grecilor. Și ne-a spus că are să ne trimită preoți italieni învățați și luminați, cari pot să ne povățuiască.Pentru care(de)cuvântarea D-lui nici unul n'au fost mulțumiți,pentrucă am cunoscut planul ce recugetă ca să facă cu noi. Dară noi ne ținem după făgăduințele care sunt în proclamațiile care ni le-au adus părintele nostru dela prea sfinția sa Episcopul Silagi,cum că nimica nu ni se va schimba,din obiceiurile noastre.Dar nu așa precum au făcut Episcopul latin din București de ne-au trimis pe popa lui cel tuns, ca să ne strice legea și obiceiurile noastre: nu,aceea nu o vom primi nici morți!"-

Dușmanii aceștia erau însă acum prea puternici,iar prietenii,fără încredere și sperioși.La 24 Iunie 1872 popa Dragsin dăduse în primire preotului romano-catolic din Calafat,Bartolomeo Pantaleoni,capela,potirul și pe Românii uniți vidineni.La 20 Iulie zugrăvește din Golenți,de lângă Maglavit,Mitropoliei din Blaj,nenorocirea și lipsa lui,risipirea gospodăriei din Bulgaria,lăsarea zălog pentru datorii în mâinile Turcilor a copiilor, și neputința,din toate aceste pricini,să vie la scaunul mitropolitan.Zic să fi spus Ioan Vancea că acesta nu Dragsin ci drac în sin(sân)fusese pentru el și Mitropolie.In anul următor era numit preot administrator al mănăstirii Strâmba Fizeșului.Zilele de apostolat apuseseră.Românii vidineni muriseră pentru misionarul lor.Dar muriseră și pentru Unire! Se împlinise ceeace scrisese învățatul Grigoriu Silași Mitropolitului Vancea: "Căci ar fi păcat de moarte,și pentru noi în veci rușinea cea mai mare a lăsa din indiferentism ori mârșăvie să cadă și să se ruineze acei muri începuți ai Ierusalimului".

N'a fost Dragsin vreun călugăr stafidit peste bucoavne învățate,cu mintea ascuțită de mânuirea subtilităților dogmatice și încărcat ca în

odăjdii,de citate latinești.Nici vreun sfânt,argăsit de posturi,cu genunchii bătătoriți de mătănii și mijlocul sângerat în cingători de casne.Era numai un om oțelit de viață,preot al întâmplării și pe care îl umpluse de la o vreme gândul lui sfânt.Om cu patimi încă și cu păcate,cu câteva adevăruri și o dialectică simplă dar sigură,aproape în totul de oamenii pe cari îi păstorea și cari de aceea îl înțelegeau,îl iubeau și îl vreau.Prin scrisorile lui prindem uneori și mici abateri,izbucniri sau potriveli poate mai mărunte.Dar fapta nu e mai puțin îndrăzneață,căile mai pline de jertfă,scopul mai măreț.In vremea aceea și într'un cerc mai strâmt,ideea națională n'are ostaș mai hotărît și pe poziție mai pierdută,nici biserica,râvnă mai neodihnită.

Ce s'a mai întâmplat după aceea cu Dragsin,privește mai puțin rosturile lui din vremea de mărire,cu toate că nu e nici atunci străin de ele. Opt ani a stat el în pustnicia lui,înmlădiat după noua soartă și gospodărind cu străşnicie.Mitropolia hotărîse însă altfel cu averea mănăstirii și arendașul,care trebuia s'o ia în seamă,a dus și la îndepărtarea preotului. După firea lui dreaptă și iute,Dragsin a alergat,s'a împotrivit,dar n'a putut să facă nimic.Ba superiorii,ca să-i frângă cerbicia,i-au scos vorba c'ar fi fost speculator de avere nu speculator de suflete.Din cercetarea pusă la cale,el a ieșit însă fără pată.Rămas fără căpătâiu,a luat atunci drumurile Banatului,de unde plecase și umblase cu ochii după o stea înșelătoare,douăzeci de ani.Aici a încercat să dobândească un loc de preot de la episcopul Mihali,diplomatul,care,în față,îl căina și îl punea cu el la masă,iar,în dos,scria Mitropolitului că nu vede cum l-ar întrebuința,bătrân cum e,și sarcină fondurilor la a căror strângere cu nimic nu se împărtășise.Mitropolia,pe de altă parte,îi poruncea să se întoarcă și,ca vinovat de plecare fără voe din eparhie,să facă osânda de 40 de zile închisoare. Și sacâit,amărît și răzvrătit,într'o bună zi Dragsin a pornit în al șaizecilea an al vârstei,rupt și numai cu toiagul și dăsaga goală,fără un crăițar,dela Ticvanul Mic de lângă Oravița,dealungul Banatului și al Țării,pe jos,către Mare și de-acolo la Ierusalim.Din Calafat își ia pe băiat,pe Petru,pe"fiuțul"scump,care avea aci soție și casă.Acesta îi moare pe brațe,după plecarea din Mangalia,la Cartal.Și,după ce-l îngroapă,scrie acel îngrozitor memoriu,cel din urmă,către Mitropolia din Blaj,cu toată istoria suferințelor sale,- și piere.Va fi ajuns la Ierusalim? Nu va fi ajuns? Se vor fi odihnind oasele lui în Dobrogea aspră,ori s'au târît până în pustiul Iordanului,la locurile sfinte? Peste vatra capelei lui a trecut plugul.Piatra,cu scrisoare măreață și care a stat trântită într'un dos de grădină,până mai anii trecuți,n'am mai putut-o găsi.Arhiva singură a rămas, cu documentele astăzi spălăcite.Și cercetătorul,rătăcit printre ele.

Dacă biserica lui s'ar fi putut ridica de piatră în marginea Vidinului,pe unul din pereții fundului popa Dragsin ar fi fost încondeiat,cu chipul lui aprig,la locul de cinste al ctitorilor.Dacă Românii vidineni ar fi trecut toți,rămânând,în sânul Sfintei Unirii,și ar fi fost destul de puternici,într'o piață a unuia din satele pe unde acest înväpăiat întru Domnul și întru Roma strămoșilor și-a scuturat pletele și cuvântul,ei l-ar fi turnat în bronz.Dar nici una,nici alta istoria n'a îngăduit să se împlinească. Iar,după câte,cel puțin a vrut,acest chip,el nu trebue să se piardă nici să ni se păstreze în caracterizările rele ale neprietenilor.

Unul din acești neprieteni zicea,înălțându-l fără să-și dea seama: "Certum enim est quod si totam historiam stius miseri hominis enarrare vellem,volumina non sufficierent".Noi n'am avut volume la îndemână,ci numai aceste câteva pagini,târziu și cu sfială.-

Emanoil Bucuța

COLINDĂ de Octavian Goga

Moș Crăciun,Moș Crăciun!
La casa de om sărac
S'a gătat făina'n sac
Și n'avem să-ți dăm colac..
Moș Crăciun!

Moș Crăciun,Moș Crăciun!
Pe toate răzoarele,
Pe toate ogoarele,
Ne-am trudit picioarele..
Moș Crăciun!

Moș Crăciun,Moș Crăciun!
Toate săptămânile
Ne-am ostenit mânile
Și-am adunat grânele -
Moș Crăciun!

Moș Crăciun,Moș Crăciun!
Slujim slujba satului,
Țarina bogatului,
Pajura'mpăratului,
Moș Crăciun!

Moș Crăciun,Moș Crăciun!
Pe toate cărările
Iți cântăm cântările,
Ardem lumânările -
Moș Crăciun!

CALENDAR NATIONAL

1 Nov.(1906): Antarții greci asasinează pe Dimitrie Gheorghe din Ogani.

3 Nov.(1871): Înebunește pe scenă, la Iași, marele actor Th.Teodorini, la premiera piesei"César de Bazan". Publicul, neștiind ce are, îl flueră. Era în vârstă de 71 de ani.-

4 Nov.(1905): Antarții greci asasinează pe învățătorul Constantin Ghica, directorul școalei române din Vlaho-Clisura.

5 Nov.(1905): Antarții asasinează pe preotul Atanase Papanace, la Veria, în plină stradă, când mergea la biserică. Sunt deasemenea uciși, tot la Veria, Gheorghe Șuli și un Eftimie, grav rănit Dimitrie Cioma. In aceeași zi antarții greci incendiază satul românesc Zervohori.-

6/18 Nov.(1896): Românii din Macedonia își aleg ca mitropolit pe Antim, episcopul Ohridei, care, într'o scrisoare din 12 Febr.1897 către regele Carol I își declară obârșia românească și hotărîrea de a lupta pentru cauza națională; patriarhia din Constantinopol -care ținea să fie mai mult grecească decât"ecumenică"- nu-l recunoaște însă.-

8 Nov.(1819): Vdă Șuțu înființează Pitacul domnesc: un fel de eforie a teatrelor din Muntenia, care făcea și cenzura pieselor.-

10 Nov.(1905): Antarții greci jefuesc și incendiază casele Românilor din Perivoli și asasinează pe Nacu Șiacu din Pleasa.-

11 Nov.(1895): Moartea lui Alexandru Odobescu.-

11 Nov.(1947): Condamnarea lui Iuliu Maniu, Ion Mihalache, etc.-

12 Nov.(1905): Antarții greci asasinează pe primarul român din Avdela, George Pupi - și pe Gușu Biturnu din Vodena.-

12-20 Nov.(1955): Prințul Nicolae al României vizitează pe refugiații romani din Roma, Salerno, Bari și Triest.-

13 Nov.(1905): Antarții asasinează pe Spiru Costuri din Corița.-

15 Nov.(1872): Moartea arhimandritului Iosafat Snagoveanu.-

15 Nov.(1905): Antarții ard cărțile liturgice romanești la Breaza.-

16 Nov.(1364): Moare Nicolae Alexandru, "cel de foarte bun neam, marele voevod al Țării Romanești. Este înmormântat în biserica mânăstirii zise a lui Negru Vodă, din Câmpulung, al cărei ctitor, împreună cu tatăl său, Basarab întemeietorul, era".-

17 Nov.(1431): Un document de pe timpul lui Alexandru Aldea vorbește de boerul muntean Toxaba: nume de origine pecenegă sau cumană.-

18 Nov.(1840): Cu"Farmazonul din Hârlău"de Alecsandri se inaugurează a doua stagiune a Teatrului românesc din Iasi. Pentru coordonarea activității teatrale în Moldova se constitue un comitet pe patru ani, din care fac parte, sub presedinția Prințului N.Șuțu: Kogălniceanu, Costache Negruzzi, Alecsandri și P.M.Câmpeanu.-

18 Nov.(1906): Antarții greci asasinează pe Dima Tase la Surupis și pe Petru Lala din Lumnița. Cadavrele sunt apoi ciopârțite cu topoarele.-

22 Nov.(1853): Se înființează biserica română ortodoxă din Paris.-

22 Nov.(1905): Antarții asasinează pe Dumitru Duca din Pisuderi.-

23 Nov.(1901): Moare V.A.Ureche.-

24 Nov.(1927): Moare Ionel Brătianu.-

25 Nov.(1906): Antarții greci incendiază școala română din Grebena.-

25 Nov.(1369): Vladislav, fiul lui Nicolae Alexandru, cere catolicilor din Țara Romanească să-l primească bine pe episcopul Transilvaniei, sub a cărui jurisdicție tatăl său îi pusese, iar dregătorilor să dea tot concursul oaspelui, care venea să viziteze, să sfințească biserici, preoți, etc.-

28 Nov.(1786): Mavrogheni înființează, printr'o"carte domnească", breasla zugravilor, după modelul celorlalte bresle, existente în țară.-

30 Nov.(1938): Asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu.-

1 Dec.(1918): Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului.-

4 Dec.(1905): Consulul României Georgescu, viceconsulul Trifon, inspectorul școlar Duma și prof.Cionga, obiectul unui atentat din partea antarților.-

5 Dec.(1865): In mesajul pentru deschiderea seziunii parlamentare, citit în Cameră, cu două luni înainte de răsturnare, Cuza Vodă declară, la sfârșit: "Fie în capul Țării, fie alăturea de Dvs., eu voi fi totdeauna cu Țara pentru Țară, fără altă țintă decât voința națională și marile interese ale României. Eu voiesc să fie bine știut că niciodată persoana mea nu va fi o împiedecare la orice eveniment, care ar permite de a consolida edificiul politic, la a cărui așezare am fost fericit de a contribui. In Alexandru Ion I, Domn al Românilor, Românii vor găsi totdeauna pe colonelul Cuza, care declara Puterilor garante că el primește îndoita alegere numai ca un depozit sacru".-

6 Dec.(1905): Mitropolitul grec Caravanghelos al Castoriei ocupă cu

forța biserica românească din Vlaho-Clisura.-

8 Dec.(1896): Caragiale publică în"Epoca" acest portret memorabil al
lui Lascăr Catargiu: "Un revoluționar îndărătnic si cuminte, dibaci și neînduplecat, fără măcar o clipă de descurajare sau îndoială.. Roman neaoș,
fără declamații și poze teatrale; spirit liberal limpede, fără apucături
zănatice; dinastic, fără tarîre; patriot cuminte și dezinteresat până la a
refuza un scaun de Domn; cunoscând profund țara și lumea ei, Lascăr Catargiu n'a avut niciodată să-și mărturisească o greșală. El n'a stat niciodată în drum la gânduri fără să știe încotro s'apuce; el n'a pipăit niciodată cu ezitare terenul: a pus piciorul ferm și a pășit sigur, cu fruntea'n
sus; iar când n'a putut păsi, a stat țapăn pe loc, dar înapoi nu s'a dat niciodată".- A se compara, dacă nu e un sacrilegiu, cu caricaturile mărunțele
ale lui Vișoianu, Augustin Popa, Sima...

9 Dec.(1933): Se adoptă regimul autonomiei universitare, prin Regulamentul de aplicare a Legii pentru Organizarea Invățământului Universitar.-

10 Dec.(1389): Boerii Manea și Roman Herescu, însoțiți de Drăgoi, vornicul lui Petru al Moldovei, încheie la Radom, la sud de Varșovia, un tratat de alianță, în numele lui Mircea, cu Vladislav Jagello. Cei doi monarhi se obligă să se ajute reciproc împotriva regelui Ungariei.-

10 Dec.(1922): Incep mișcările naționaliste studențești.-

11 Dec.(1906): Antarții asasinează pe Nicolae Cațohi din Elasona.-

12 Dec.(1711): După 22 de ani de închisoare, se stinge, ca prizonier al
Habsburgilor, pe care-i servise cu credință, cronicarul"neaoș român"(Șincai)
Gh.Brancovici, frate al Mitropolitului Sava. Forma românească a numelui de
familie era"Brancoveanu".-

11 Dec.(1887): Se naște la Vlaho-Clisura, în Macedonia, poetul Ion Foti.-

14 Dec.(1671): Nicolae Milescu, Spătarul, e numit tălmaci de elinească,
veche și nouă, lătinească și moldovenească, și cap al celorlalți tălmaci, la
Ministerul de externe din Moscova, cu o sută de ruble pe an.-

14 Dec.(1864): Isi începe cursurile prima Școală de Belearte din București. Director, Teodor Aman.-

14 Dec.(1905): Antarții greci decapitează la Sburlița pe Kitu Gaki și pe fiii săi Ghiță și Mușu.-

15 Dec.(1905): Antarții greci distrug școala română din Vlahoiani.-

17 Dec.(1906): Elevii liceului românesc din Bitolia sunt atacați de antarții greci cu revolvere și pumnale.-

23 Dec.(1905): Al treilea atentat, din partea antarților greci, contra preotului român Teodor din Bitolia.-

24 Dec.(1864): Se restaurează, la neobositele stăruințe ale lui Șaguna, vechea Mitropolie ortodoxă a Transilvaniei și Ungariei.-

29 Dec.(1843): Nașterea poetei Carmen Sylva, regina Elisabeta a României.-

30 Dec.(1905): George Furca din Perivoli e gâtuit de antarții greci; aceiași ucid pe Gușu Marcu, învățător și primar român la Nijopoli.-

COLIND de Radu Gyr

A venit și-aici Crăciunul
Să ne mângâie surghiunul.
Cade alba nea
Peste viața mea,
Peste suflet ninge.
Cade alba nea
Peste viața mea
Care-aici se stinge.

Tremură albastre stele
Peste lacrimile mele.
Dumnezeu de sus
In inimi ne-a pus
Numai lacrimi grele.
Dumnezeu de sus
In inimi ne-a pus
Pâlpâiri de stele..

Numai casa mea posacă
A'mpietrit sub promoroacă.
Stăm în beznă grea,
Pentru noi nu-i stea,
Cerul nu s'aprinde.
Pentru sgribuliți,
Ingerii grăbiți
Nu aduc colinde.

O Iisuse împărate,
Iartă greșeli și păcate.
Vin'de'nchizi ușor
Rănile ce dor,
Visul ni-l descuie.
Noi Te-om aștepta,
Căci pe crucea Ta
Stăm bătuți în cuie.

Maica Domnului Curată,
Ad'o veste minunată,
Inflorească'n prag
Zâmbetul Tău drag
Ca o zi cu soare.
Zâmbetul Tău drag
L-așteptăm în prag,
Noi, din închisoare.

Peste fericiri apuse,
Tinde mila Ta Iisuse.
Cei din închisori
Te așteaptă'n zori,
Pieptul lor suspină..
Cei din închisori
Te așteaptă'n zori
Să le-aduci lumină.

PRESA DIN EXIL ŞI ROMANII DIN BALCANI

* Scrie AMERICA din 3 Noembrie 1955,în legătură cu un articol din"Bor-
ba"(Belgrad),care se plângea de răul tratament al Sârbilor din România:
"Suferinţele prin care trece populaţia sârbă dela frontiera apuseană
a ţării româneşti sunt aceleaşi prin care trece şi populaţia de origină
română din acele părţi,mutată de regimul comunist şi împrăştiată în inte-
riorul ţării,doar cu traista în spinare,fără să aibă dreptul să-şi ia ni-
mic din bunurile părăsite şi fără să fie despăgubită.
Cât priveşte"împuţinarea" şcolilor sârbeşti din Banat şi interzicerea
manifestărilor culturale sârbeşti,am vrea să ne spună"Borba" câte şcoli
româneşti are marea masă de Români din Valea Timocului-Yugoslavia? Ce s'a
făcut cu zecile de şcoli,biserici şi instituţii româneşti,care existau în-
că de pe timpul Turcilor,în Macedonia ocupată de Sârbi? Ce a devenit fai-
mosul liceu român din Bitolia,care a dat serii întregi de intelectuali,şi
Şcoala Normală de fete,românească,din acelaş oraş? Au dispărut.Toate au
fost închise şi desfiinţate de când Sârbii au pus stăpânire pe un ţinut în
care populaţia sârbească putea fi numărată pe degete.Nu numai atât,Sârbii
au interzis chiar graiul românesc în familii,sub ameninţarea pedepsei cu
închisoarea.Şi aceasta încă de când nu se aflau sub regimul comunist al
lui Tito.Acestea fiind fapte cunoscute şi arhicunoscute,ar trebui ca"Bor-
ba" să-şi completeze"concluzia".Dacă nu poate s'o facă,să-şi pună cenuşă
pe cap şi să tacă,decât să vorbească pe jumătate".-

* Citim în MACEDONIA,Mai 1955,p.4:"Urmând,probabil,exemplul lumii mu-
sulmane,care avea în frunte un propriu Calif,Sultanul Turciei puse pe creş-
tinii ortodocşi din imperiul său -armeni,sirieni,albanezi,bulgari,greci,
sârbi,români,etc.- să depindă de patriarhul grec din Constantinopol,care
fu recunoscut ca şef al Bisericii încă de pe vremea ocupării capitalei im-
periului bizantin.La umbra crucii,însă,Patriarhul îşi propuse un scop,pe
care nici Sultanul nu şi-l permisese în numele spadei sale: să grecizeze
amintitele popoare.Faptul că aceste popoare suferiseră sub jugul turcesc
putea fi exploatat pentru atingerea zisului scop: aşa gândeau cei din Fa-
nar(reşedinţa Patriarhiei).Şi socoteau că ignoranţa,indiferenţa şi corup-
ţia guvernului Sultanului aveau să dea cauzei greceşti mai mari câştiguri
decât dase chiar Statul bizantin.
Se puseră să-şi realizeze scopul cu un neegalabil şi neîntrecut arse-
nal de manevre şi viclenii cu totul orientale,care îmbogăţiră înţelesul bi-
ne cunoscutei expresii de"subterfugii bizantine".Se scurseră astfel veacuri
de dublă sclavie pentru creştinii din Balcani: sclavie politică şi socială
sub guvernul turc,sclavie culturală şi spirituală sub patriarhia greacă.
Unul din grupurile etnice care a avut mai mult de suferit din cauza
presiunii culturale a clerului grec în Macedonia fu cel românesc.El se tra-
ge în mare parte din acei colonişti romani cari veniră în Balcani după ce
legiunile Romei distruseră resturile împărăţiei lui Alexandru Macedon.Dar
în vinele lor curge desigur mult sânge al vechilor traci şi iliri romani-
zaţi,cum e cazul şi cu celelalte popoare balcanice.Românii macedoneni se
disting prin isteţie ascuţită,spirit întreprinzător şi combativ.
Pentru a se apăra de asalturile grecismului,care -aţâţat de înşişi mi-
tropoliţii greci- întrebuinţă contra lor şi armele,Românii macedoneni re-
curseră la auto-apărare.Numai în orăşelul Veria,unde Apostolul Pavel în per-
soană a predicat că omul a fost creiat după chipul şi asemănarea lui Dum-
nezeu,căzură peste o sută de Români în lupta contra concepţiei episcopilor
greci,conform căreea creştinul trebue apoi format după chipul şi asemăna-
rea grecilor,cu limbă şi conştiinţă greacă.
Deşi Românii macedoneni au fost recunoscuţi ca grup de sine stătător
în curs de peste două mii de ani,fu nevoe de un special decret al Sultanu-
lui Turciei -iradeaua din 9/23 Mai 1905- pentru ca să fie recunoscuţi ofi-
cial ca atare.Această dată,caşi cea de 28 Februarie 1870 -când Bulgarilor
li se dete dreptul de a-şi constitui o proprie Biserică naţională- sancţio-
nează acte contrarii celei mai condamnabile politice duse în special de
Atena şi Belgrad: politica desnaţionalizării şi negării drepturilor comuni-
tăţilor naţionale alogene.Data iradelei va fi,în Macedonia independentă de
mâine,o zi celebrată cu toată solemnitatea!"-

* Buletinul Agenţiei de Presă DIES din 15 Noembrie 1955 comunică sub ti-
tlul"Minorităţile româneşti în Grecia": "O alarmantă xenofobie în Grecia
e motiv de grave preocupări pentru toate minorităţile şi mai ales pentru

cea română.In adevăr,la afirmaţiile presei că în Grecia nu trebue să mai
existe minorităţi,s'au adăogat declaraţiile Rectorului Universităţii din
Atena,care,acum câtva timp,scria că"după liberare toţi Cuţo-Vlahii trebu-
iau să fie prinşi şi ucişi" şi,pe deasupra,că"tuturor Românilor trebue să
li se retragă cetăţenia greacă,alungându-i cu femei cu copii cu tot".In
această privinţă,Agenţia"DIES" informează că şcolile,în număr de peste
150,şi bisericile româneşti din Grecia au fost suprimate".-

* Citim în PATRIA din Iulie-Aug.1955,p.2: "Asociaţia Academicilor Greci
din München a răspândit un manifest prin care se cere alipirea Ciprului la
Grecia. Inţelegem foarte bine justa cerere a patrioţilor greci şi le dorim
din inimă succes. "Noi cerem libertate şi dreptate",spune între altele ma-
nifestul. Cum ar fi însă dacă Grecia ar acorda aceeaşi libertate şi drep-
tate şi oropsiţilor de Români macedoneni,ţinuţi mereu în Grecia în asu-
prire şi teroare?

* LEGEA din Oct.1955 scrie pe p.4: "In adunarea generală a Naţiunilor
Unite s'a produs un fapt grotesc: Franţa a fost înfierată pentru intole-
ranţă.Intre naţiunile care s'au socotit îndreptăţite să dea Franţei lecţii
de toleranţă şi de generozitate se află -alături de Rusia Sovietică- şi
naţia grecească. Că Rusia Sovietică este indignată de dispreţul Franţei
pentru libertate,pentru demnitatea omului,e pur şi simplu grotesc.Că Gre-
cia condamnă intoleranţa Franţei,iată un act de mare îndrăsneală! Grecia,
care desnaţionalizează(ori nimiceşte) astăzi pe Macedoneni!
Grecii s'au înţeles întotdeauna bine,cu noi Românii.(Bine ar fi fost
de ne-am fi putut şi noi înţelege cu ei!).Igumeni ai bogatelor averi mânăs-
tireşti; Domnitori peste viaţa şi avutul Principatelor româneşti; arendaşi
ai satelor,negustori ai oraşelor noastre,Grecii n'au avut motive să se
plângă de noi.(Bine ar fi fost de n'am fi avut nici noi motive să ne plân-
gem de ei!).In afară de rare vremi de revoluţie -când mai era scopit câte
un Grec prea"hârbar"- n'au avut decât amintiri plăcute despre Ţările noas-
tre.Dovadă: ard de nerăbdare(ca şi noi!) să se întoarcă acas'la noi,după
ce România va fi liberată.
Toate bune,numai un lucru am vrea noi să-l ştie ei,de pe-acuma.Şi a-
nume: câtă vreme teroarea grecească va stărui asupra Românilor macedoneni,
noi nu-i mai dorim pe Greci oaspeţi în ţara românească.Asta,în primul rând"

* Scrie d-l Mircea ELIADE("Legea",Oct.1955,p.4): "De ce-am idolatriza,
noi,Românii,Istoria? Descindem dintr'unul din"neamurile cele mai numeroase
din lume",şi praful s'a ales de el; nici măcar limba nu i se mai cunoaşte.
Am făcut parte dintr'o Romania de trei ori mai mare decât Dacia,şi"vicisi-
tudinele Istoriei" au sfărâmat-o definitiv; o mână de Macedoneni trebuie
să plătească şi astăzi,cu lacrimi sau cu sânge,nenorocul de a se fi născut
Romani.Toată lumea e de acord că Dacii se aflau aşezaţi pe pământul nostru
cu cel puţin o mie de ani înainte de Christos; şi cu toate acestea am fost
singurul popor european căruia i s'a contestat dreptul de a stăpâni ţara
pe care au locuit-o moşii şi strămoşii lui.Istoria neamului românesc n'a
fost decât o lungă,necontenită,halucinantă hemoragie.Ne-am alcătuit într'un
uragan,şi am crescut între vifore.Popor de frontieră,luptam şi mueam pen-
tru alţii toţi.Muream,mai ales,plătind miopia şi neghiobia altora.Căci
Occidentul nu recunoştea pe duşman decât dacă-l vedea la el acasă".-

* In STINDARDUL din Noembrie 1955 citim pe p.2: "După o absenţă de trei
luni,confratele dela Roma - Vatra- şi-a reluat apariţia,continuând campa-
nia de mobilizare a opiniei publice în favoarea fraţilor noştri Macedoneni.
Impărtăşim întru totul punctul de vedere al Vetrei.Asuprirea Românilor din
ţările comuniste din Balcani(Jugoslavia,Bulgaria,Albania) se explică astăzi
prin prezenţa tocmai a unor regimuri de opresiune politică şi naţională.
Politica de asuprire şi desnaţionalizare a guvernului dela Atena este însă
absolut incompatibilă cu un regim ce se intitulează democratic.Oamenii po-
litici greci trebue să înţeleagă că dacă România nu poate acţiona în favoa-
rea fiilor ei din Balcani,mâine problema acestor Români va constitui una
din preocupările principale ale oricărui guvern al României eliberate".-

* * * * * * *

&&. D-l Şofron Pechete"roagă pe bunul Dumnezeu" -precum citim în"Vocea
libertăţii"greceşti- "să dea acelei foi puterea de a continua lupta contra
comuniştilor",pentru"a uşura suferinţele poporului român".- Ţinând cont că

prima caracteristică a comunismului,"pe teren",e sufocarea libertăţilor cetăţeneşti -stare ce se verifică pe deplin în Grecia-, trebue să conchidem,pentru a-i evita înscrierea pe o anumită listă,că d-l Fechete a identificat sistemul de guvernare grec cu comunismul,punându-l,pe bună dreptate,pe acelaş plan cu cel dela Moscova - care la fel oropseşte pe Românii ce i-au căzut în ghiare.-

&&. Mărturiseşte d-l Sima,cu ştiutu-i cinism,în"Exilul românesc",că "cea mai primejdioasă manevră diversionistă este creerea unei probleme interne în sânul unei grupări politice.In timp ce te afli în plină bătălie -spune d-sa- o parte din acei pe care-i consideri lângă tine sunt momiţi de inamic şi trec de partea lui".- Lucru cu atât mai condamnabil,când la treaba asta se pretează însuş şeful...

&&. D-l Vişoianu a vorbit la Washington,de ziua regelui,8 Noembrie,exprimându-şi speranţa ca"în curând,neamul românesc şi Regele lui să-şi poată închina,din nou,toate puterile iubitei noastre patrii".- Ce l-o fi împiedicat pe rege să-şi închine,şi până astăzi,aceste"puteri" patriei? Şi ce l-o fi făcut pe Vişoianu să-i denunţe această lipsă de activitate,din trecut şi de astăzi?...

&&. Vocea libertăţii din Noembrie publică -numai în limba greacă,ca să nu priceapă şi Valahii- mulţumirea unor refugiaţi greci din România pentru găzduirea lor în"fosta şcoală românească"din Salonic,- construită,cum se ştie,de marele Carol I.- Fericiţi Grecii aceştia,cari reuşesc mereu,în ţară şi'n străinătate,să trăiască pe spinarea Românilor! Acum,fiind vorba de o"fostă"şcoală,e limpede că azi ea nu mai funcţionează.Şi iarăş e limpede că închiderea ei nu Românii au cerut-o.Dar cum stăm atunci cu"Grecia tuturor libertăţilor",aşa de fanfaron proclamată de"Vocea"caţaonilor?...

&&. "..conştiinţa carpatică a veşniciei neamului nostru... destin de răscruce ducem pe umeri... ne scriem cu sânge cronica amară... drumul de împlinire,trasat de veacuri pe verticala destinului nostru mioritic...", etc.- Şi totuş,când se supăra pe"beţia de cuvinte",Maiorescu n'avusese cum citi"Cetatea Luminii"(I,1,23 Aug.1954),din a cărei prezentare am extras perlele de mai sus...

&&. CREDINŢA Prea Sfinţitului Moldovan afirmă,în nr pe Aug.1955,că P.S. Sa,mergând în ţară în 1950 pentru sfinţirea-i ca arhiereu,"s'a reîntors după două săptămâni în America fără nicio obligaţie politică faţă de guvernul României,cum de fapt a mărturisit-o P.S.Sa Andrei sub jurământ în faţa Tribunalului Federal la Cleveland şi a declarat-o verbal şi prin scris de atâtea ori".- Am vrea bucuroşi s'o credem; numai că,chiar în acelaş număr al"Credinţei",vedem publicat,în întregime,faimosul decret de"amnistie" al"guvernului"moscovit dela Bucureşti.Şi să se noteze că"Credinţa","foaie de zidire sufletească pentru popor",e singura gazetă românească din lumea liberă -alături de"Foaia poporului"!- care difuzează înşelătorul decret al unor bandiţi - faţă de cari,totuş,P.S.Andrei pretinde,"sub jurământ",că n'are"nicio obligaţie": cum se explică această ciudăţenie?...

&&. Un prieten din Paris,care,în urma nenorocitei atitudini a Mitropolitului Visarion,pledează pentru intrarea bisericii de acolo sub jurisdicţia Patriarhiei din C-pol,ne scrie printre altele: "Dacă opinia credincioşilor noştri nu a ajuns să înţeleagă încă că"în Iisus Hristos nu este nici elin, nici iudeu"şi a rămas la mentalitatea medievală,vina e a preoţilor şi a teologilor în general"!- Ar fi bine ca amicul nostru să"paseze" înţeleptul citat scripturistic mitropoliţilor greci şi chiar patriarhului"ecumenic"; căci e sigur că nici ei nu l-au citit,de vreme ce,considerându-se numai "elini",s'au pus cu parul pe Românii din jurisdicţia lor!..

&&. "Acţiunea catolică română","lansează",în unicul număr ieşit,"un apel către toţi Românii din ţară şi din străinătate",ba chiar şi"către toţi cei cari în Europa,în America sau în alte părţi ale lumii au legături cu România,să adere la acţiunea noastră pentru a face împreună cu noi marele pas: unirea cu Roma".- Iată,în sfârşit,un limbaj clar! Se pare însă că d-l Drăgan,"fondatorul"numărului unic,ar fi deja"unit" din naştere - aşa că nu se prea vede ce"pas" ar mai avea de făcut..

POPULARĂ de G.Topârceanu

Ah,războiul blestemat
Câte văduve-a lăsat
In durere - şi câţi prunci
Au rămas orfani de-atunci!

Dar când stai să te gândeşti,
Toate cele pământeşti
Sunt ca umbra norilor,
Ca mireasma florilor.

Nu-i mirare că,de-atunci,
Au crescut sărmanii prunci
Şi văd încă soarele
Toate văduvioarele...

Doar pe morţii din război
Putreziţi în vânt şi'n ploi,
N'are cine-i întreba
Dacă's fericiţi ori ba.

Ş T I R I

* PARIS. I.P.S.Visarion a pus în afişierul bisericii o"Scrisoare îndreptată întregei Obşti a Românilor din Paris",datată 20 Noembrie 1955: "Determinat de grozava lipsă de preoţi ortodoxi din întregul nostru exil actual.. de nenorocita desbinare dintre prea puţinii preoţi aflători acum la biserica din Paris.. de totala desinteresare arătată de această parohie, care,adâncită în indiferentism religios,nu ne-a ajutat în niciun fel,atât înainte cât şi după intrarea sa în canonicitate la aprilie 1954,în realizarea mijloacelor pentru menţinerea credinţei şi a vieţii creştine printre Românii din acest oraş; cum şi de împiedicarea pricinuită prin ostracizarea mea,de către câţiva politicieni din ţara de ieri,- act cauzat cu lipsă de inteligenţă,de tact politic şi de educaţie civică,pentru motive ce nu nu mi s'au adus la cunoştinţă nici azi după trei ani de zile,- fără ca Obştea românească locală să intervină pentru ridicarea ei; din care cauze laolaltă,nu s'a putut face nici organizarea bisericească necesară întregului refugiu românesc.- Aduc la cunoştinţa Obştei româneşti din Paris,că începând cu data de 1 Dec.1955,am lăsat definitiv această parohie(Matei X, 14),în care aflându-mă ca un General fără ofiţeri şi fără trupă,nu se poate realiza nimic din îndatoririle chiriarhale ce am dorit şi's trebuitoare atât aci,cât şi Românilor risipiţi prin alte ţări".-

Altă"scrisoare pastorală",datată 30 Noembrie şi"îndreptată obştei ortodoxe române din Paris",a fost trimisă mai multor consilieri.In ea,I.P.S. Visarion contestă legitimitatea adunării generale,convocată la 4 Dec.,şi face atenţi pe credincioşi că"în afară de noi,numai un sfânt sinod de episcopi ortodoxi mai poate discuta şi ridica,de este cazul,măsura interdicţiei dela servirea preoţească luată şi pronunţată de noi asupra preotului Virgil Pârvănescu"; aşa că"orice serviciu religios săvârşit de sus numitul preot,în această stare de interdicţie,săvârşeşte act de sacrilegiu, care conduce pe preot la anatemă,iar pe fiii care-i vor ajuta,care-i vor cere şi-i vor primi serviciile,la afurisire".

Pentru încurcarea lucrurilor,I.P.S.Sa a mai trimis şi alte epistole, scrise la maşină tot de Marioara,prin care"dizolvă"consiliul parohial şi cere Adunării generale alţi consilieri şi statute mai pe plac.Consiliul parohial însă,sezisat de măsurile fără noimă împotriva păr.Pârvănescu şi de"intransigenţa" în rele a bătrânului Mitropolit,a convocat Adunarea generală,care,la propunerea d-lui Vasilescu,a votat următoarea moţiune: "Adunarea Generală,reunită în şedinţa din 11 Dec.1955,ia cu părere de rău act de scrisoarea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Visarion Puiu,prin care se socoteşte deslegat,începând din ziua de 1 Dec.1955,de comunitatea Română Ortodoxă din Paris",- cu acest amendament propus de d-l Cazaban: "Adunarea Generală acordă încredere actualului Consiliu pentru găsirea unei ordine canonice până la formarea unui Sinod românesc".-

\- Consiliul parohial al bisericii române ortodoxe a decis înfiinţarea unei şcoli româneşti pentru copiii români din Paris; şcoala va funcţiona Duminica între orele 10-13 la biserică, 9 bis Rue Jean de Beauvais.-

* TORONTO. Românii din acest oraş au sărbătorit Duminică 4 Decembrie unirea Transilvaniei.Programul artistic cultural a fost organizat de d-l Sebastian Manea.După Te Deum,oficiat de păr.N.Zelea,av.Laurian Talnariu a evocat în cuvinte simţite marele eveniment dela 1 Dec.1918.A vorbit deasemenea d-l Matei Hojbotă,amintind cu acest prilej de Basarabia,Bucovina şi Transnistria.In pauze,publicul a cântat imnuri patriotice.-

* BUCUREŞTI. Constantinescu-Iaşi,ministrul Cultelor,a dat la 23 Oct. o recepţie în cinstea delegaţilor veniţi cu ocazia celei de a 70-a aniversări a autocefaliei Bisericii ortodoxe române.Au participat,pe lângă prelaţii români,patriarhul Ciril al Bulgariei; arhiepiscopul Atenagora,reprezentând patriarhia"ecumenică"; arhiepiscopul de Malta,mitropolitul Grigorie al Leningradului,arhiepiscopul Sofronie al Târnovei,mitropoliţii greci de Filipi şi Attica,diplomaţi ai Rusiei şi ai ţărilor robite.-

\- Agenţia FEP dă câteva nume de prizonieri români în Rusia: Gheorghe Fonea,căpitan în divizia I Vânători de Munte,născut la Craiova la 26 Febr. 1909; Nicolae Zenzea,locotenent de stat major,de 40 de ani; Aurelian State, de circa 33 ani,originar din Câmpulung-Muscel,locotenent în divizia I Vânători de Munte; maior Gheorghe Botoşatu,de 50 ani.Aceşti"inamici de neîmpăcat" ai bolşevismului se găsesc,din Sept.1955,în lagărul 5110/2700 de lângă Sverdlovsk.In vara trecută se găseau în lagărul 5110/26 Asbest vreo sută de prizonieri români; în lagărul 5110/56,lângă Irkutsk(Siberia),se găseau în Octombrie 50 de Români.-

\- Ghinea Stelian,din ansamblul de dansuri şi balet al Repereului,a"ales libertatea" pe când se afla cu trupa în turneu prin Liban.El a declarat autorităţilor că"atmosfera de azi din R.P.R. îl înăbuşea".- (FEP)

- "Moldova socialistă" din 2 Nov.1955 scrie că la 29 Oct.s'a ținut la Universitatea din Chișinău o serată dedicată operelor lui Alecsandri.Serata s'a încheiat cu un concert în care s'au interpretat câteva din operele sărbătoritului și din lucrările lui Eminescu și ale altor scriitori "moldoveni".- (FEP)

- Radio București din 26 Nov.anunță că"în curând va fi pusă în funcțiune cea mai puternică termocentrală",construită la Paroșeni,pe Valea Jiului. ea utilizează,drept combustibil,deșeurile de cărbuni dela minele din jur.-

- Radio București a anunțat,la 15 Dec.,că primul ministru egiptean Nasser a acceptat invitația de a vizita RPR-ul într'un viitor apropiat.-

* BERNA. Ziarul"La Suisse" din 22 Nov. afirmă că procesul tinerilor români ce-au ocupat Legația reperistă va avea loc după luna Ianuarie 1956.-

* ATENA. "Vocea libertății"publică în numărul pe Iulie,numai în limba greacă,un articol în care etalează contribuția Grecilor din România la propășirea poporului român dela Fanarioți până astăzi.Printre binefăcători e menționat și"Ioanis Dukas pe care l-au ucis legionarii".Precizarea e binevenită: ea confirmă încă odată diagnosticul pus de Eminescu cu"ura instinctivă a tuturor acestor ciocoi aduși de vânt împotriva a tot ce-i românesc".-

* MADRID. Pe câtă vreme"aliații firești" se desinteresează complet de noi,iar democrațiile apusene nu știu cum să le fie mai pe plac Rușilor,deși aceștia continuă să le creieze probleme grave(Africa,Orientul mijlociu, Berlin,etc.),"dictatorul"Spaniei a făcut de curând o declarație de o semnificație uluitoare: guvernul din Madrid nu va stabili legături diplomatice cu Rusia sovietică,până ce aceasta nu va reda libertatea popoarelor oprimate.Declarația a fost făcută în fața unor jurnaliști americani.Ce palmă! Or să strâmbe din nas democrații noștri din exil pentru faptul că o declarație ca aceasta,pe care am fi vrut-o dela toți Occidentalii,a fost făcută numai de un... dictator,așa zicând de dreapta!?

- Citim în"Perspective creștine",Barcelona,Iulie 1955,p.3: "Țara Oașului e mult mai prăpădită și săracă decât sufletul oamenilor.Casele au acoperiș de paie,pământul e puțin roditor.Evreii s'au aciuat în mare număr și au deschis cârciumi în toate satele.Numai în Cămârzana erau în 1932 peste 50 de familii de evrei.Vorba cântecului: "In țara Oașului,îi raiul jidanului".. Fetele care"se băgau slujnice" la familiile de alt neam din Satu Mare și Sighet se reîntorceau acasă mai totdeauna cu sufletul și cu trupul chinuit.Și totuși Oșenii au rezistat asalturilor care se năpusteau de pretutindeni să le macine firea.Au avut nemăsurată încredere în dascălul și în preotul din sat,care îi ajutau mai mult cu sfatul și cu pilda vieții,decât cu învățătura și cu nesfârșitele slujbe.Aveau cu ei și icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului dela Bixad.Firea lor aprigă și credința simplă în Dumnezeu i-a salvat".-

*WASHINGTON. "Nu poate exista pace adevărată -a declarat președintele Eisenhower- dacă această pace implică acceptarea unui statu-quo ce este injust pentru numeroase națiuni și care,pentru nenumărate ființe omenești,înseamnă o pierdere a libertății.Nu trebue,pentru a voi să înlături un războiu,să fi gata să semnezi un acord ce-ar lăsa nedreptățile din prezent să dăinuie.Un astfel de acord n'ar avea nicio valoare și la un astfel de acord noi nu trebue să ne pretăm.Dacă am face-o,am intra în conflict cu conștiința noastră,iar în ochii celor ce suferă noi am deveni complicii călăilor lor.Am vinde libertatea oamenilor pentru blidul de linte al unei false păci.N'am face decât să pregătim în felul acesta un nou războiu".-

- D-l George Meany,președintele noii Federații muncitorești unificate, a spus în discursul inaugural: "Nu ne putem permite luxul,în aceste zile de grea încercare,să fim ne-comuniști sau neutraliști; nu suntem nici una nici alta și trebuie și vom continua să fim anti-comuniști.Vom continua să susținem Confederația Internațională a Sindicatelor Libere în lupta lor de a menține liberi acei muncitori care sunt liberi și de a sfărâma lanțurile acelora care sunt robiți în spatele Cortinei de Fier".-

- Comitetul Evreilor din St.Unite a publicat la 1 Noembrie un comunicat în care,afirmând că în închisorile sovietice se găsesc încă mii de evrei, cere liberarea tuturor celor deținuți"pentru motive rasiale sau religioase" și libertate de cult"mai ales pentru religia ebraică".- Tovarășul David Schwartz,dela"Industria bumbacului"din București,nu e însă de aceeași părere cu sus numitul Comitet.El publică într'adevăr în"Munca" din 4 Nov. 1955,pe prima pagină,poezeaua"Țesem trainic prietenia",în care preamărește, cu așa un avânt,înfrățirea în țesătură a firului sovietic(urzeala) și a firului"român"(bătătura).După operație -scrie sionistul nostru- "Al sirenei glas răsună./Ea își strigă bucuria /Și dorește să vă spună /C'am țesut prietenia!"...

* ROMA. In declarațiile făcute,cu ocazia trecerii prin Roma,agenției "Continentale",Prințul Nicolae a subliniat,între altele,marea importanță

pe care Cremlinul o atribuie problemei refugiaților: martori elocvenți prin simpla lor prezență ai împilării comuniste de dincolo de Cortina de fier.Lucrul este dovedit de recentele apeluri repetate la repatriere,de promisiunile de amnistii vaste,de ademenirile și amenințările pe care regimurile comuniste le folosesc în ultimul timp,cu scopul de a-i face să se întoarcă în țară pe toți refugiații politici.Manevra poate fi considerată cu totul eșuată -a încheiat Alteța Sa- dacă din circa 12.000 de refugiați români,abia vreo zece au dat ascultare,nebunește,cântecului de sirenă comunist: dar e vorba ori de oameni disperați,ori de agenți comuniști infiltrați printre pribegi tocmai cu scopul de a provoca confuzie.-

- Anul acesta Italia a fost vizitată de următorii Români: A.S.R.Principele Nicolae și Mihail Fotin Enescu -Madrid; av.Ilie Gârneață,George Racoveanu,dr.Victor Apostolescu,ing.Traian Boeru -München; preot Grațian Radu și Alexandru Blaga -Paris; Mihail Fărcășanu -Washington; dr.Păclișanu -Camerun; d-na Dorina Gabor -Viena; fam.ing.D.Iosifescu -Buenos Aires;preot Cadaru -Germania; fam.ing.Mărgărit Fați -New York; av.Virgil Popa -München.-

- Asoc.Italienilor din România organizează serbarea Pomului de Crăciun, în unire cu"comitetul"român de asistență,Luni 19 Dec.,în sala"dell'Immaculata",la Biserica Sfinții Apostoli.-

* IERUSALIM. Călugări români morți în"țara sfântă": Ignatie Monahul,la M-rea Sf.Sava,1937;Iuvenalie,ierodiacon,1939,la Schitul românesc dela Iordan; Constantin,frate,1939,la Mitocul misiei rusești dela Betsahar; Nectarie,monahul,1940,înmormântat la Sion; Lavrentie monahul,1944,la M-rea Sf. Sava; Gorgonie monahul,1946,la Ierihon; Teoctist,ierodiacon,1948,omorît în timpul răsboiului din Palestina; Teofilact monahul,1948,omorît în timpul răsboiului din Palestina; Ștefan Zopron monahul,1949,la M-rea Sf.Sava; Iosif ierodiacon,1949,înmormântat la Ghetsimani; Nichifor monahul,1949, moare într'un lagăr din Ierusalim,orașul nou; Agapie ieromonahul,1950,făcut arhimandrit de patriarhul Ierusalimului,e înmormântat la Ghetsimani; Ghenadie monahul,1952,îngropat la M-rea rusească dela Eleon; Macarie monahul,1953,înmormântat la Ghetsimani.- ("Iar lumea se trece și pofta ei,dar cel ce face voia lui Dumnezeu,rămâne în veac".(I Ioan,2,17).-

CÂNTEC DE CRĂCIUN de Yvonne Rossignon

Incet venea,ușor,ca'n vis
prin spații albe,de abis,
de dincolo de lumi venea
un fulg de nea.

Sau poate-o floare de cais
căzută din grădini de vis?
Ori întrupat dintru nimic
un înger mic?

Incet venea,pitit,prin cer
printre ferigi și flori de ger,
printre pusderii vii de sori
și dulci ninsori.

De flacără părea un duh
pe-albastre pajiști de văzduh.
Printre tăceri de timp trecea
un sbor de stea.

In vis un înger s'arăta
la regii buni și mi-i pornea
prin noaptea lumii și-i purta
pe drum de stea.

Intr'un târziu s'oprea în cer
drept pe-o colibă de-oier,
pe vârful unui par de lemn
regescul semn.

Cântau tăcerile'mprejur,
se desfoiau livezi de-azur,
pe nevăzute scări suiau
și coborau

ca albi paianjeni și hulubi
ninsori aprinse de heruvi
și ca un rug tot ceru-ardea
și înflorea

ca un cireș văzduhu-aprins,
din necuprins în necuprins,
din munți în munți,din mări în mări
ca'n arătări.

Iar în colibă,lerui ler,
o maică-și apăra de ger
un prunc firav și bălăior
ca un fuior.

In poală-l legăna zâmbind,
tăcerile-i cântau colind,
și-l încălzea un bou cătând
cu ochiul blând.

Cu smirnă-l dăruiau trei regi
din țara soarelui pribegi,
cu aur și tămâi,smeriți
trei regi meniți.

Iar fătul Domnului avea
la dreapta lui un miel de nea,
un miel plăpând de-o zi abia
și-l mângâia.

Și maica sfântă mi-l privea
cu ochii duși și lăcrima.
In gând o cruce-i s'arăta
creștea... creștea...

Și lumea întreagă o umbrea,
pământul tot însângera.
....
Incet văzduhul se stingea
și s'ofilea.

In poală pruncu-i adormea,
tăcerea'n hăuri iar tăcea,
și maica albă lăcrima,
știa... știa...

DORURI ȘI NECAZURI(Fragmente de scrisori)

B.-Austria: Nu știu de ce,dar acești timpurii fulgi de zăpadă mi-au
reamintit copilăria cu parfumul ei plin de duioșie.Mi-au mai amintit aștep-
tarea Crăciunului cu seara lui de taină,când,cu născiorul strivit de gea-
mul aburit,așteptam să văd când își pune scara-i colorată"Moș Crăciun".
Doamne,și ce nu renunțam să-l aștept! Doar că începeau copiii cu colinde-
le și-atunci bast! pe ușă sburdând pe scări spre casa veche să le împart
colindețele și nuci.Aș vrea pentru o clipă să se mai întoarcă acele clipe
de sublim,când nu știam ce-i chinul și durerea.

C.-Canada: Toată lumea românească din USA și Canada mă întreabă de ce
care nu mai vine Vatra,luptătoarea și apărătoarea cauzei românești.Cu oca-
zia congresului la"Vatra Romanească",Vatra s'ar fi vândut ca pâinea caldă,
căci toți cunoscătorii ei au căutat-o.Vatra trebue să trăiască,spre mân-
dria noastră ca Români că avem o foaie patriotică și independentă,care fă-
ră cruțare,pentru cauza romanească,lovește pe toți mișeii și ipocriții..
Vatra a apărut și trebue să apară ca o foaie independentă de opinie și in-
formație,și numai cititorii îi pot opri apariția și existența.
Cu venirea lui Laurian pe la noi a început a'se rupe ghiața.Oameni,de
cari se credea că nu-și vor mai vorbi vreodată și-au dat acum mâna,făgă-
duind să lucreze în armonie.Să fie într'un ceas bun!

N.-Franța: Urez Vetrei succes mult.Iar pe drumul desțelenirii ogorului
emigrației noastre bolnave,aceiași vervă,curaj și adevăr,brazdă adâncă și
rodnică.Și sunt sigur că peste mizeriile noastre va rodi ceva din acest
efort și bunăvoință,cași sămânța bună din parabolă.
Iți mulțumesc mult pentru curajul și dragostea ce pui în apărarea fra-
ților noștri asupriți în Macedonia.Cât privește nepăsarea sau desinteresul
celor din America,este aceasta o atitudine condamnabilă și o criminală in-
constiență.Pentrucă strigătul lor unit cu al nostru putea da naștere unui
curent impetuos care s'ar fi impus mai sigur și mai repede.Oricum,nu Ame-
rica sau nepăsarea în general,poate descuraja pe acela care-și face o da-
torie din dragoste pentru neamul romanesc și-i sensibil la durerile lui
oriunde ar fi ele. In ce mă privește,am fost foarte impresionat de cele
ce am văzut acolo.O comoară sufletească este amenințată în Pind.Este pe
punctul de a-și da ultima suflare.

D.-Argentina: Ideea cu albumul e excelentă,dar realizarea este extraor-
dinar de costisitoare,în raport cu mijloacele pe care presupun că le-ai
putea avea"în cel mai bun caz".. D-ta te gândești,cumva,să scoți un album
care să aibă veșmântul modest,așa precum,în altă ordine de lucruri,îl are
Vatra? Dar Vatra se salvează prin magnificul ei conținut,magnific sub ra-
port redacțional și stilistic.

F.-Noua Zelandă: Ne pare rău că nu putem primi Vatra mai iute,băieții
ar fi cred dispuși să plătească ceva mai mult ca s'o poată avea la țanc.Să
sperăm,cu ajutorul lui Dumnezeu,s'o scoateți în curând la tipar.Eu perso-
nal,cât cred și ceilalți,vă stăm la dispoziție în clipele grele.Referitor
la album,vom fi și noi amatori cu toții,căci numai cu fotografiile am rămas
azi,care ne amintesc de țara noastră dragă azi subjugată. Ne aflăm acum în
pregătirea unei Asociații culturale românești,cu numele de"Mihai Eminescu",
în care să intre oricine se interesează de cultura noastră.Dorim,cu ajuto-
rul lui Dumnezeu,să punem o bază sănătoasă,care să îndepărteze din rându-
rile noastre orice ură sau intrigă.

G.-Canada: Nu știm încă ce s'a hotărît la ultima ședință a Consiliului.
Este adevărat că"Vatra" a fost suspendată? Nu înțelegem de ce.Conducerii
îi este teamă de critică? Comunicați-ne ce mai este nou,căci noi aici am
fost lăsați în plata Domnului.

I.-Argentina: Timpul s'a lungit ca un șarpe de când intenționez să vă
scriu.Am amânat mereu în speranța de a fi putut întovărăși rândurile mele
de o contribuție mai substanțială la opera ce duci singur în spate,și pe
nesimțite au trecut anii.Ne ajuns la limanul dorinței mele,îmi rămân totuș
speranțe de o înfăptuire pe curând.
Să încep prin a lăuda"Vatra",ar fi o banalitate în plus; mă mulțumesc,
deci,în a confirma primirea ultimului număr.Pentru mine rămâne o certitu-
dine,că d-ta trebue să reapari cu exactitatea cu care ne-ai deprins,ori ca-
re și oricâte ar putea să fie impedimentele de altă natură decât cele mate-
riale.Mai cred,deasemeni,că n'ar strica să rămâneți la spiritul uneori a-
gresiv,unde e nevoie,spirit care a dat viață revistei,deși la mulți nu le
convine! Incolo,nimic nou! Așteptăm! Răbdarea,precum spunea Căpitanul,a
fost arma prin care Românii au învins veacurile și adversarii.Sper că de
data aceasta nu va trebui să lăsăm chiar veacurilor timpul să lichideze
ceea ce s'ar putea în câțiva ani.-

V.-Germania: Referitor la cele publicate la rubrica"Doruri și necazuri"
din Vatra,părerea mea este următoarea: După uciderea Căpitanului și a eli-
tei legionare,a început încet,încet,lumea noastră,să nu mai vorbească ace-
eași limbă.Au urmat neînțelegeri,frecușuri,certuri,înjurături și ruperi.Au

fost ani grei de poceală a sufletului legionar.Iar din cauza propriilor
păcate s'a prăbușit dela comanda Legiunii Horia Sima.In lupta pentru de-
mascarea impostorului,voi cei dela"Vatra" v'ați făcut pe deplin datoria.
Ne aflăm acum -de doi ani- în perioada de regăsire și refacere.
După cum știi,pe data de 8 Noembrie 1954 atât d-l Garneață,cât și d-l
Iasinschi și d-l Papanace și-au luat greaua sarcină de a reface Legiunea
"din cioburi".A luat astfel ființă Consiliul conducător,organ suprem de
conducere al Mișcării Legionare.Trecutul a lăsat însă urme -ici și colo-
în sufletele legionarilor.Sunt răni și boli sufletești care numai cu dra-
goste și înțelegere se vor putea lecui.Nu cred că este bine să se doreas-
că darea pe dinafară a nimănuia.Fiecăruia dintre noi trebue să-i fie trez
în minte greșelile și abaterile ce le-a săvârșit față de legile Căpitanu-
lui,căci toți am greșit cândva.Strădania noastră -zi de zi- trebue să fie
a ne îndrepta; altfel,în zadar fi totul.
In această fază va mai fi încă lume deziluzionată,vor mai fi frecu-
șuri și neânțelegeri între noi,căci oameni suntem.Socot însă că mi-i bine
ca părerile unuia sau altuia,despre unul sau altul dintre camarazi,să fie
date publicității,căci se vor mări astfel decepțiile,se vor accentua neîn-
țelegerile,dușmănia va fi în largul ei,bisericuțele se vor înmulți,descu-
rajarea va crește,iar mulți dintre noi,mâhniți sufletește,se vor da la o
parte și nu vor mai vrea să audă de nimic și nimeni.In acest caz,dușmanii
Mișcării și ai Neamului vor bate din palme și vor râde de bucurie că ceea
ce n'au isbutit ei ani de zile -distrugerea Mișcării- prin prigoane,schin-
giuiri și omoruri,am făcut-o noi,din cauza inconștienței și nemerniciei
noastre. Părerea mea e că rostul unei foi legionare,în perioada în care ne
găsim,ar fi să facă apel la tot ce ne poate înfrăți și întări credința în
Legiune și la tot ce poate mări avântul de faptă legionară.Iar de primești
scrisori dela camarazi în care-și descarcă necazul depe suflet,sau îți se-
sizează abaterile unuia sau altuia dintre legionari,cel mai bun lucru ar
fi ca aceste scrisori să fie bătute la mașină și trimise atât celor vizați
cât și Conducerii Mișcării,pentru a se lua măsuri de îndreptarea răului.

D-Italia: Relativ la vizita A.S.Regale Principele Nicolae,aici la Sa-
lerno,toată populația câmpului a avut ce vorbi câteva zile după plecare.
Toți au rămas surprinși cum un fiu de rege a făcut vizite în casa fiecă-
ruia,a adus pachete fiecărei persoane,a discutat cu fiecare în parte,și al-
tele.Pe mine personal m'au felicitat că avem așa conducători.Le-am spus
că nici la noi nu sunt toți așa: că și noi avem pe nepotul Prințului,pe
regele Mihai,care vine foarte des prin Italia,dar nu a călcat niciodată
în casa vreunui romanaș sau prin vreun camp.

T.-Statele Unite: Precum știi,am fost de curând în Macedonia.Pentru a
căpăta cei tineri,romanașii noștri de acolo,un pașaport ca să studieze în
străinătate,este nevoie ca toată familia să facă o declarație că nu sunt
Români și că nu au nimic cu România și cu Românii din țară.Intrebat de
sensul unei astfel de declarații,iată ce a răspuns unul din funcționarii
de la poliție: "In cazul când s'ar redeschide școlile românești și s'ar
relua relații diplomatice normale cu România,cei cari au făcut astfel de
declarații le-ar fi rușine să-și manifeste sentimente românești,ar avea re-
mușcări de conștiință să-și calce cuvântul dat și în felul acesta problema
Macedo-românilor va dispare într'o zi dela noi".
Tragedia mare în Macedonia însă nu este faptul neajunsurilor pricinui-
te de autoritățile locale -pentrucă în mod oficial nu există nimic care să
arate că Românii sunt prigoniți-, ci faptul că din cauza acestor neajun-
suri și mai ales prin pierderea de contact cu Țara,grecizarea elementului
românesc face progrese foarte mari. 80% din tineretul până la 15 ani,care
trăește în orașe,nu știe nici o vorbă românească.Cred că-ți poți închipui
ce înseamnează asta,pieirea definitivă a limbii și deci pieirea ca neam. In
acest caz nu se mai pune problema ce prigoane și neajunsuri suferă Românii
din Macedonia.Faptul că un popor întreg începe să-și uite limba sau să n'o
întrebuințeze în massă,dovedește clar cât de feroce este insistența auto-
rităților de a desnaționaliza acest element.Nici o națiune nu-și abandonea-
ză limba din plăcerea de a lua alta cu împrumut.

C.-Statele Unite: Am auzit că s'au găsit niște nenorociți cari au căzut
în plasa comunistă și s'au întors în țară.. Vatra pe Mai-Iunie am primit-o
cam târziu,ce e drept.Nu cred că trebue să mai insist asupra articolului
d-lui Iliescu,apreciat aici de toată lumea. Imi scrieți despre vizita Prin-
țului Nicolae în Italia.Intr'adevăr,el este singurul ce se interesează de
soarta bieților Români.Restul familiei regale doarme,și am convingerea că
poporul român o va lăsa să doarmă înainte.S'au săturat oamenii de paraziți.
In treburile legionare,am impresia că lucrurile încep să meargă,deși
încet.Este mai bine ca lucrurile să nu fie făcute în grabă,căci,în afară
dezordinei ce s'ar produce,mai avem de umplut și imensul gol lăsat în noi,
sau între noi,de stăpânirea lui H.S. Cred că cei Trei trebuesc ajutați ne-
condiționat,iar,la nevoie,făcuți să înțeleagă că noi avem o singură cale.-

C.-Grecia: In presa greacă citii că la un congres al muncitorilor din Atena a vorbit şi un român,Gherman.Cuvântarea lui tu libertate fu multă bună,da di ce nu ceru libertate şi pentru Armânamea noastră cari nu are drieptul si si înclină pi limba armânească? Si hotărî ca si s'aluptă până ce soarli libertăţii va da,în ţările cari s'află sub călcaniul a Rusilor; dar cum va s'da soarli aclo cândù aici easti întunericul a tiranilei? di ce d-l Gherman nu avu curajlu si aspună aestu adivăr?..

B.-Suedia: "Incă n'am început să lucrez,e foarte greu să mă plaseze din cauză că nu pot munci opt ore pe zi după operaţiile ce-am avut.In legătură cu amnistia,vă trimit niţte versuri,intitulate"Roza şi metamorfoza":

Ia priviţi la"Sarsailă"
Cel mai bun slugoi şi gâde
S'a pocit şi ne surâde
Şi-i veni de noi o milă
Ca ţiganului de pilă.

Tună-l drace de bolând
Şi mai tune-l dracii toţi
Şi pe clica lui de hoţi
Şi mai tună-i rând pe rând
Ca să vezi ce au de gând.

Şi vulpoiul se preface
Că-i e milă de-o găină
Dar,de-o prinde'n vizuină,
O ia'n fălcile-i rapace
Şi-o sugrumă până tace.

Eroismul dela Berna
I-a rupt scocul dela moară
Şi-l lasă cu apa chioară
De-atunci vântură lucerna
Şi ne caută cu lanterna.

Apă chioară din băltoace
E faimoasa-i amnistie
Iar el vârf de murdărie
De vreo şase luni încoace
Ne aşteaptă să ne toace.

Ca o gaie ce se'nchină
Către puii de sub closcă
La fel mutra de codoşcă
Bâlbâie cu gura plină
Că iertaţi suntem de vină.

- Veniţi fraţi lângă surori
Urlă hoţul printre dinţi
Şi veniţi lângă părinţi
Că destul prin închisori
Aţi fost ţapi ispăşitori.

O,veniţi cât mai devreme
Vino frate şi fecior
Că s'or prăpădi de dor
N'au nici glas să vă mai cheme
Mama plânge,tatăl geme.

Iar cu banii strânşi din muncă
Luaţi calea cea mai scurtă
Sau târâţi-vă pe burtă
Avem bănci şi statul încă
Vi-i adună nu-i mănâncă.

Cu astfel de vorbe bune
Bate câmpii hiena crudă
Când în ţară orice rudă
N'are'n vatră un cărbune
Şi nici timp să se adune.

Muncă,muncă şi iar muncă
Curg şiroaie ca din iaz
Lacrimile pe obraz
Iar de cad sleiţi pe brâncă
Işi fac groapa mai adâncă.

Astfel e metamorfoza
Pe slugoiul bun de gâde
L-a pocit şi ne surâde
Dar la suflet"Baba Roza"
E mai rea decât scleroza...

Dar,vor trece odată norii
Să văd soarele în zare
Cu un ordin de chemare
Şi atunci desrobitorii
Ducă-se cu trădătorii.

Azi când am un dram de pâine
Şi trăiesc în libertate
Nici un vânt nu m'ar abate
La un trai de azi pe mâine
Dat de-o inimă de câine.

Spurcă-i frate amnistia
Că la el dacă te duci
Tot de foame te usuci
Şi mai bună-i pribegia
Decât ocna şi robia.

Şi mai strigă-i să răsune
Ce-a strâns tartorul cu jaful
Numai pulberea şi praful...
Zi-i mersi,de iertăciune
Şi aşteaptă vremuri bune.

&&. Prof.Oberlaender,ministrul refugiaţilor din Germania,a spus printre altele într'un interview acordat ziarului"Hrvatska Država,25 Noembrie 1955: "Dacă refugiatul obţine dreptul de azil,el are în acest caz şi dreptul de a activa atât spiritualiceşte cât şi politiceşte.Nu i se poate interzice de a face politică,nici nu i se poate impune o orientare sau alta.Noi rămânem credincioşi dreptului de azil şi convenţiei dela Geneva pentru refugiaţi; nimeni nu poate fi predat contra voinţei sale şi,invers,nimeni nu poate fi ţinut contra voinţei sale.Dreptul de azil dă refugiaţilor -la noi- aceleaşi asigurări ca şi cetăţenia germană.Dacă am socoti că cetăţenia oferă refugiaţilor mai mari garanţii decât cele oferite de însuş dreptul de azil,am pune în cauză validitatea însăşi a principiilor democratice.

Restituirea prizonierilor germani nu poate fi condiţionată de nicio repatriere forţată; nici în Germania nici aiurea n'ar putea fi aprobată asemenea măsură.Voi face totul pentru încorporarea refugiaţilor în economia productivă a Germaniei.In acelaş timp suntem sincer decişi să patronăm şi favorizăm activitatea culturală a refugiaţilor,în sensul de a le acorda o autonomie culturală".-

&&. La Palermo s'a făcut,la sfârşitul lui Noembrie,un parastas pentru Nicolae Bălcescu.A slujit mons.Lo Jacono; a vorbit prof.Petru Iroaie.-

RĂVAŞ DIN ŢARĂ

Dragul mamei, Iată sunt atâţia ani de când nu am mai putut să-ţi mângâi tâmplele,aşa cum îţi plăcea ţie.Te văd şi te simt lângă mine zi şi noapte.Când erai trist,tristeţi pe care eu,câteodată,nu le înţelegeam - te aşezai lângă mine,pe marginea patului,îţi puneai capul în poala mea şi oftai.Eu,cu dragoste de mamă,îţi treceam mâna peste părul tău cel negru, în gând chemând ajutorul Prea Curatei să te mântuie de rău.Te ridicai,parecă mai uşurat şi plecai din nou pe drumul tău tăiat de soartă şi condus de mâna Celui-de-Sus.Am impresia că din toată viaţa mea numai această icoană mi-a mai rămas.Chipul tău stăruie în mintea mea aşa cum te-am văzut în clipa despărţirii.A fost un rămas bun pentru câteva luni sau cel mult un an.Aşa sperai tu şi tot aşa gândeam şi eu.Acum se împlinesc 13 ani de când nu am mai putut să-ţi povestesc cum cresc strugurii,cum au înflorit caişii din faţa casei şi din capul viei.

O Doamne,cât de greu este pentru o mamă,care nu a avut în viaţa ei decât credinţa în Dumnezeu,via din Malu Roşu şi un singur fecior! Stau ca prostită şi mă chinui să-mi închipui cum arăţi tu acum,după atât amar de ani.Sunt treisprezece ani,de despărţire şi de suferinţe,de când nu am mai putut face cruce asupra capului tău.Sigur că acum eşti bărbat.Pe obrajii tăi,pe care odinioară jucau apele isvorului din Onceşti şi se oglindeau văpăile bujorilor din ograda bunicii,au apărut adânciturile,frământările străinătăţii,suferinţele temniţelor prin care răutatea omenească te-a purtat,şi lipsurile pe care răvăşala lumii le-a purtat cu ea.Poate eşti bolnav.Nu ştiu dece,dar inima îmi spune că prin necazuri grele ai trecut şi că astea au încrestat adânci beteşuguri în sănătatea ta.Aşa este inima de mamă.Ea simte din depărtări.Nu are nevoie de carte şi nici de cuvânt pentru a simţi nenorocul copilului ei.Ce greu este să fii mamă! Câtă suferinţă, câte gânduri! Nesiguranţa mă ucide.Câte odată stau locului şi nu ştiu încotro s'o apuc.Sunt buimăcită.Vreu să mă duc să dau ceva de mâncare la pui şi mă trezesc la vergeaua de fier agăţată între cei doi corcoduşi,pe care făceai gimnastică când erai vara lângă mine.

Numai la icoană îmi găsesc liniştea.Lângă Isus şi Maica Domnului am lipit harta României,pe care ţi-am cumpărat-o când erai în a patra primară. Nu ştiu dece,dar parcă acum înţeleg mai bine ce vorbeaţi voi,cei tineri, când citeaţi din cartea de istorie despre vitejiile şi faptele voevozilor. Atunci îmi plăceau poveştile cu plăieşi,cu hatmani şi cu Iancu Jianu.Acum prind un alt înţeles.Stau la icoană şi la răzorile hotarelor Ţării noastre şi văd călăreţi înarmaţi cu coase şi topoare lovind în dreapta şi în stânga,alungând muscălimea care ne-a cotropit.

Cât îmi pare rău de dojenile pe care le făceam,căutând să vă opresc când vorbeaţi de pericolul comunist! Aveam credinţa că aceasta era ceva care vă împiedica dela carte.Dumnezeu ne-a pedepsit că am încercat să ne opunem avântului vostru de mare credinţă în Dumnezeu şi în dreptatea neamului nostru. Cred,mamă dragă,că dragostea de Ţară,pe care ai avut-o,când erai acasă,nu ai pierdut-o.Nu mă îndoiesc că şi credinţa în biserica celar duşi nu a slăbit în inima ta.Sunt sigură de aceasta,fiindcă şi tu suferi de aceeaşi străinătate ca şi mine,ca şi noi,cei cari am rămas acasă.Ştii tu? In inima mea Dumnezeu şi Ţara s'au înfrăţit,s'au îmbrăţişat aşa încât fac una.Căci neamurile dela Dumnezeu sunt şi ce dela Dumnezeu este în el este Dumnezeu.

Dacă voi mai trăi îţi voi mai scrie.Iţi voi povesti ce s'a întâmplat pe aci pela noi,cine a murit şi cine mai este în viaţă.Aşa greu îmi este să-ţi mărturisesc cele petrecute la noi,încât mă tem că peste durerile tale să nu mai adaog şi eu altele.Tu să nu-mi scrii.Mă tem de blestemaţii ăştia.Sunt în stare să-mi ia şi ce mi-a mai rămas.Numai una fă,mamă.Roagă-te lui Dumnezeu pentru cei de aci.Noi toţi ne rugăm pentru voi.-("America")

* * * * * *

&&. Cu un gest de pachidermică necurtenie,"La Nation Roumaine"a ignorat prezenţa la parastasul din Roma pentru Iuliu Maniu a Alteţei Sale Regale Principelui Nicolae - căruia totuş corpul preoţesc,în frunte cu ţărănistul părinte Capros i-a dat cinstea cuvenită în timpul şi după slujbă.Reprezentantul"comitetului"era de faţă,deşi nimeni nu-l cunoaşte şi nimeni nu i-a dat nicio atenţie: a trebuit să-i fie prezentat Prinţului de un legionar, iar ministrului Paolo Rossi de un evreu,care stătea cu dosul,ostentativ, spre altar.Le e teamă celor dela"Nation Roumaine" şi să pomenească numele Prinţului,care-l umbreşte cu totul pe Mihai; dar cine e de vină dacă,după ce a predat oameni Ruşilor,"Măria Sa" ţine acum să domnească peste coteţe de găini şi dovleci în loc să se ocupe de refugiaţi şi de problemele eliberării?..

S E M N A L Ă R I

& <u>VERS</u>, East Chicago, Indiana, V, 1-2, Ian.-Iunie 1955.- Dacă am avea ceva de obiectat revistei Asociației "Nicolae Bălcescu", care ne place și care e condusă, cu atâta elan tineresc, sârg și pricepere de cinci ani de zile (sunt mulți cinci ani de zile, în exil, pentru o publicație neajutată mai de nimeni!) de d-l Nicolae NOVAC, este prea marea generozitate, cu care, uneori, își alege colaboratorii și totdeauna tratează roadele, mai bune și mai rele, cum este firesc, ale exilului. Dela generozitate la acrizie distanța e mică, și într'adevăr denivelarea de valori apare, câteodată, în paginile "Vers"-ului, iritantă. Ca să nu supărăm pe prof. de gimnaziu <u>Isopescu</u>, nu vom da nume: dar a scrie că această perfectă nulitate "desfășoară cea mai intensă activitate publicistică din exil", înseamnă a măsura cu metrul articole de simplă bucătărie sub-culturală. Cutare revistă este "tot ce s'a realizat mai compact și desăvârșit, în acest domeniu, în diaspora noastră"; traducerea lui Xenopol "este tot atât de necesară ca și pâinea zilnică" (probabil: de toate zilele); o școlărească istorie a literaturii române devine "o splendidă propagandă făcută țării și culturii românești"; Topârceanu și Nichita Tomescu sunt amândoi poeți "de o rară sensibilitate"; și așa mai departe.

Evident, ne găsim în condiții cu totul speciale, când balanța evaluărilor are nevoe de anumite corectări, dar de aci până la a vedea totul roz în publicistica emigranței noastre e cale lungă. E nevoie să umflăm peste măsură -se umflă destul singure- broaștele intelectuale ale exilului românesc? Nu credem, fiindcă lauda excesivă mai mult strică decât folosește, încurajând vanitățile, goliciunile. Această obiecție nu înțelege, firește, să diminueze meritele d-lui Novac, care sunt mari și lăudabile, ci numai să înregistreze părerea de rău că nu totdeauna revista corespunde așteptărilor.

Numărul de față e închinat în parte lui Adrian Maniu (despre care scrie Gino <u>Lupi</u>) și lui Topârceanu (pe care-l prezintă, pe scurt, directorul); din ambii poeți se reproduc pagini de antologie. Mai aflăm un alt fragment din "Lumea lui Țâlică" ("Cum a alungat mama foamea") de <u>Posteucă</u> și un fel de poveste magică ("Cetatea de altă dată") de Faust <u>Brădescu</u>. Prințul Bâzu <u>Cantacuzino</u> comentează cunoscutele fapte dela Paris și Berna, care au arătat întregii lumi că sunt și în exil oameni. Părintele George <u>Mureșan</u> vorbește, în engleză, de tragedia bisericii unite din România, sub regimul ruso-comunist; și tot în engleză Remus <u>Lazăr</u> abordează "Strategia și metodele comunismului"; poezii semnează numai Posteucă, pe câtă vreme Margot Jacques traduce în engleză versuri din Cotruș, Posteucă, N.S.Govora, Novac; pe Govora, iarăși poet, îl traduce în franceză Monique Jouve.

După ce publică informații cu privire la reluarea pe scară mare a deportărilor din Basarabia, publicația anunță că "Asociația Nicolae Bălcescu pregătește un număr special din revista VERS, în limba engleză și română, închinat Basarabiei și Bucovinei robite, - eventual tipărit, ca un manifest de protest, care va fi trimis tuturor personalităților politice și presei din U.S.A. Pentru a putea aduce la îndeplinire acest deziderat național -continuă apelul- cerem sprijinul tuturor Românilor conștienți pentru a ne acorda colaborarea și a ne sprijini moral și material". Ii îndemnăm pe cititorii noștri să dea acest ajutor, în special material, fiindcă de ajutor material e nevoe la o inițiativă nobilă ca aceasta, adresându-se, cu obolul, redacției "Versului": 3.415 Elm St. - East Chicago/Indiana - U.S.A.

Am început cu o obiecție de fond; terminăm cu o alta, de formă. Fiind vorba de o revistă literară, ținută sus cu sacrificii, e păcat că, din când în când, se strecoară greșeli de limbă de neiertat: despre "chipurile", adică imaginile, din Istoria lui Xenopol se spune că "face" cartea mai atrăgătoare, "o pune" mai aproape de inima masselor; iar un <u>c'am așa ceva</u> pe ultima pagină ne-a isbit ca o măciucă în cap.-

& <u>LA NATION ROUMAINE</u>, Paris, VIII, 151 și 152 (Nov.-Dec. 1955.- Primul număr este închinat în cea mai mare parte vestei morții în temniță a lui Iuliu Maniu și Dinu Brătianu. Ziarul a reușit să obțină declarații de simpatie pentru poporul român, cu această ocazie, dela personalități ca Bidault, Paul Reynaud, De Madariaga: și e o treabă bună. Mai puțin bun e comunicatul dat de Consiliul partidelor democratice din România pe marginea aceluiaș fapt, fiindcă se notează în el cu ușurință grija de a uita alianța țărăniștilor, liberalilor și socialiștilor <u>și</u> cu comuniștii în vederea loviturii de Stat dela 23 August 1944: e prea mare ingratitudinea; o egalează numai ingratitudinea "Scânteii" când nu-i pomenește pe capitularzii noștri la comemorarea zilei "eliberării".

D-l D.N.CIOTORI scrie, în numărul următor, că la Geneva, de curând, nu s'a înregistrat numai insuccesul unei conferințe internaționale, dar s'a consacrat falimnetul total al politicii occidentale de zece ani încoace; și până aici, cu o prelungire simțitoare în trecut a celor "zece ani", putem fi de acord; dar a spera că Franța ar putea redresa astăzi Europa și a o înnoi, când singură nu-și găsește echilibrul și are necazurile pe care toți le cunoaștem, poate fi un gest de curtoazie față de țara-gazdă, dar este fără îndoială o copilărie. Pentru a se vedea ce politică trebuia să ducă România între cele două răsboaie mondiale, nu e nevoie, de altfel, decât să comparăm condițiile în care se află, în momentul de față, <u>Germania</u>, înjumătățită, devastată de răsboiul pierdut, și <u>Franța</u>, învingătoare, fie chiar nominal, a aceluiaș răsboi. Americanii au înțeles diferența și se comportă în consecință; vor pricepe ceva politicienii noștri, care se agățau, scheunând, de pulpana Franței, chiar când la Paris trona "frontul popular" cu comuniștii?

Amintind ziua Regelui, 8 Noembrie, gazeta fostelor partide scrie ostentativ că "tronul îi aparține lui Mihai prin voința lui Dumnezeu, a națiunii și a celor care au știut să moară pentru libertate": de merite proprii, nicio vorbuliță. Dar de ce să-i facem complici, fără să-i întrebăm, pe Dumnezeu, poporul român și eroii neamului cu o dorință particulară a lui Romiță Boilă și a lui René Theo?

Din ultimul număr, aflăm că d-l <u>Dianu</u> i-a scris lui Mihai Sadoveanu în țară, spunându-i că este dispus să ia locul în închisoare al bătrânului Maniu. Fostul scriitor român i-a răspuns, spunând că cererea nu are sens, întrucât leaderul țărănist a murit. Vrednic de remarcat e că niciunuia dintre fruntașii țărăniști ai ~~regimului~~ refugiului nostru -Vișoianu, Augustin Popa, Veniamin- nu i-a venit ideia acestui schimb cu șeful întemnițat, pentru care varsă, astăzi, din confortul în care și-au îmblânit exilul, atâtea false lacrimi de durere.-

& <u>BULETINUL BIBLIOTECII ROMÂNE</u>, studii și documente românești, Freiburg i.Br., Germania, II, Oct. 1954.- Cu întârziere ne-a sosit, cu întârziere dăm seama; cu atât mai mult cu cât conținutul este deosebit de bogat, și lectura ne-a cerut câteva seri întregi. La secția de "limbă și literatură", semnează: Grigore NANDRIȘ, care comentează "reforma ortografiei române", efectuată de institutul de filologie al Academiei reperiste la 31 Ian. 1954, definind-o ori arbitrară ori inutilă; Ioan GUȚIA, care, inspirându-se probabil dintr'o ideie propusă de noi în "Vatra", se ocupă cu termeni românești de actualitate politică (<u>liberare</u>, <u>cortină de fier</u>, <u>a cincia coloană</u>, <u>munca forțată</u>, etc.) și dă soluții judicioase în caz de dubiu; un subiect asemănător tratează Eugeniu LOZOVAN, vorbind cu competență despre "tendințele actuale ale limbii române", în țara ocupată și în exil, pentru a sublinia, între altele, distanțarea progresivă dintre limba vorbită în R.P.R., unde se introduc continuu termeni rusești, și limba, nu mai puțin denaturată de influențe străine, occidentale, a refugiaților; Emil TURDEANU se interesează de "Oameni și cărți de altădată", publicații de pe timpul lui Petru Rareș și figuri din aceeași epocă, în frunte cu Domnitorul moldovean însuși.

La capitolul "Folclor", D.C.AMZĂR îl urmărește pe "Sfântul Petru în tradițiile poporului român", arătând că popularitatea lui Sâmpietru o întrece pe aceea a oricărui alt sfânt sau apostol (dar faptul se datorește, credem, și omonimiei cu directorul "Vetrei"..). La secția de "Istorie", după ce tot d-l Gr.Nandriș arată câteva din falsificările comise de reperiști când publică acte și documente vechi, Florio BANFI dă un studiu de mare relief, care trebue citat la loc de onoare: "I Paesi romeni nei monumenti cartografici italiani del Rinascimento".

Secția de "Cultură română în străinătate" este cinstită de doamna Lucia A.POPOVICI, care scrie despre Liszt și neamul nostru, cu o bogată documentare, conchizând că marele pianist, după ce s'a interesat îndelung și intens de muzica populară românească, ne-a lăsat o "Rapsodie română" și pe fiul său, Carol Davila, cunoscutul medic (dacă acesta din urmă nu ne lăsa, la rândul său, printre... picături, o lichea de nepot prin America, era și mai bine).

Tot la acest capitol, strângând de ici de colo date cu privire la "poetul american Edward King și isvoarele sale românești" și la "diplomatul american E.Schuyler în raport cu Românii", Claudio ISOPESCU găsește momentul potrivit să mai tragă câteo înjurătură domnilor "B.(Vasile) Munteanu", Emil Turdeanu, G.Uscătescu <u>et quibusdam aliis</u>. Face fiecare ce poate, dar d-l Virgil MIHĂILESCU, pe care-l știm atât de atent cu toată lumea, gelos de seriozitatea publicației și a instituției pe care cu sacrificii nebănuite le dirijează, nu ar fi putut evita un nou prost spectacol isopescian? Nu sunt deajuns revistele străine, în care profesorul dela Roma, folosind ingenuități, ignoranțe și scăpări din vedere, mai strecoară câteun articolaș, în care-și împroașcă cu noroi connaționalii?

La capitolul"Biserica în prigoană",părintele Fr. TAILLIEZ publică amintiri personale cu privire la episcopul-martir Vasile Aftenie,țăran și om de spirit.- Buletinul se încheie cu foarte utila anchetă a d-lui Amzăr relativ la"Românii în enciclopediile străine".Intr'o bună zi o să ne luăm curajul în spinare și o să îndrăsnim a-i trimite câteva din"perlele" cele mai săritoare în ochi ale enciclopediilor italiene.Nu este vorba,firește de o promisiune,ci de o amenințare..

Adrian Popa

&&. In curând va apare ediția I din ABECEDAR,partea I-a și a II-a,întocmit în conformitate cu cerințele pedagogiei moderne și adaptat psihologiei copilului român din refugiu,al cărui dascăl de cele mai multe ori trebue să fie tatăl,mama,bunicul sau bunica. Amatorii,școlile sau particularii, sunt rugați a se adresa direct d-lui Gh.Ionescu - Campo Profughi Stranieri S.Saba - Via Rio Premario 1 - Trieste - Italia.-

&&. Prietenii VETREI,cari vor s'o sprijine bănește,sunt rugați a-și trimite obolul -dacă n'au înlesniri de transfer prin Bănci- numai în plic recomandat. In următoarele țări,banii pot fi trimiși la adresele ce indicăm: în Franța,la d-l Nicolae MOȘOIU - 7,Rue Chomel - Paris 7; Germania, la d-na Geta PÂRVULESCU - Zasiusstr.82 - Freiburg Brsg.; în Canada,la d-l Gheorghe BĂLAȘU - 131 East Ave N. - Hamilton /Ont.; Statele Unite,la d-l Cezar TEODORESCU - 13.301 Hartwell - Detroit /Mich.; în Argentina,la d-l Constantin HORODNICEANU - San Martin 2.000 - Rivadavia - San Juan.-

Acești prieteni nu's corespondenți ai Vetrei: "corespondenți" rămân și pe mai departe toți cititorii noștri; nici nu's ținuți să aibă neapărat părerile noastre,care nu-i angajează deci. E vorba,în acceptarea de a servi interesele acestei publicații,numai de un servici prietenesc. Pentru care le mulțumim!-

Rev.Emilian VASILOSCHI
Franziskusstr. 179 /I
DÜSSELDORF /Rath
G E R M A N I A

Ridus.50% [illegible]
convenz.Post [illegible]

S T A M P E

Mittente:
V A T R A
Via C.Morin, 6
R O M A